

UCHWAŁA NR 166/2025
ZARZĄDU POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 11 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025, za lata 2023-2024 r.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 13, art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684) oraz art. 18 ust. 2-3 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.¹) uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego, uchwalonego Uchwałą Nr XXXI/186/2021 Rady Powiatu Toruńskiego, z dnia 04 listopada 2021r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Przyjęty Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2023-2024 określony §1 zostanie przedłożony Radzie Powiatu i przekazany organowi wykonawczemu województwa –Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący posiedzenia
Starosta Toruński

Mirosław Graczyk

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2024 r. poz. 1940 oraz z 2025 r. poz.1080.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TORUŃSKIEGO ZA LATA 2023-2024

Zamawiający:

Zarząd Powiatu Toruńskiego

ul. Towarowa 4,

87-100 Toruń

Wykonawca:

Ekolog Sp z o.o.

ul. Zamkowa 30/A1

62-020 Swarzędz

Kierownik zespołu:

mgr Jakub Smakulski

Autor opracowania:

Konstancja Aszendorf

Katarzyna Krychowska

Anna Krysztof

**Jakub Krzysztof
Smakulski**

Digitally signed by Jakub

Krzysztof Smakulski

Date: 2025.12.03

13:01:35 +01'00'

Spis treści

1.	Wstęp.....	6
1.1	Podstawa prawna wykonania raportu	6
1.2	Cel wykonania raportu.....	6
1.3	Okres jaki obejmuje raport	6
1.4	Źródła danych.....	6
2.	Cele Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego	7
3.	Stan środowiska i działania w poszczególnych obszarach interwencji.....	10
3.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	10
3.1.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza - podsumowanie	20
3.2	Zagrożenie hałasem	21
3.2.1	Zagrożenia hałasem-podsumowanie	31
3.3	Pola elektromagnetyczne	33
3.3.1	Wyniki monitoringu środowiska.....	33
3.3.2	Działania administracyjne.....	33
3.3.3	Pola elektromagnetyczne – podsumowanie	35
3.4	Gospodarowanie wodami	36
3.4.1	Gospodarowanie wodami - podsumowanie	40
3.5	Gospodarka wodno-ściekowa	40
3.5.1	Infrastruktura wodno-ściekowa.....	40
3.5.2	Działania administracyjne.....	41
3.5.3	Gospodarka wodno-ściekowa – posumowanie	46
3.6	Zasoby geologiczne	47
3.6.1	Zasoby geologiczne – podsumowanie	51
3.7	Gleby	53
3.7.1	Monitoring chemizmu gleb ornych Polski.....	53
3.7.2	Wyniki badań stacji Chemiczno-Rolniczej.....	53
3.7.3	Stan gleb w Powiecie Toruńskim.....	54
3.7.4	Chemizm opadów atmosferycznych	56
3.7.5	Działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego.....	56
3.7.6	Ochrona gruntów rolnych	59
3.7.7	Gleby - podsumowanie	62

3.8	Odpady.....	63
3.8.1	Odpady komunalne	63
3.8.2	Odpady przemysłowe.....	66
3.8.3	Usuwanie wyrobów zawierających azbest.....	67
3.8.4	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów - posumowanie	73
3.9	Zasoby przyrodnicze	75
3.9.1	Formy ochrony przyrody	75
3.9.2	Lasy	76
3.9.3	Formy ochrony przyrody - podsumowanie	81
3.10	Zagrożenia poważnymi awariami	82
3.10.1	Zagrożenia poważnymi awariami – podsumowanie	85
3.11	Edukacja ekologiczna	85
3.11.1	Edukacja ekologiczna - podsumowanie	90
4.	Podsumowanie i wnioski końcowe	90
4.1	Ochrona klimatu i jakość powietrza.....	90
4.2	Zagrożenia hałasem	92
4.3	Pola elektromagnetyczne	92
4.4	Gospodarowanie wodami	93
4.5	Gospodarka wodno-ściekowa	94
4.6	Zasoby geologiczne	95
4.7	Gleby	96
4.8	Gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu.....	97
4.9	Zasoby przyrodnicze.....	97
4.10	Zagrożenia poważnymi awariami	98
4.11	Edukacja ekologiczna	99
5.	Konkluzje horyzontalne i zgodność z celami do 2025 r	99
6.	Spis tabel.....	100

Wykaz skrótów:

B(a)P- benzo(a)piren

BDL – Bank Danych Lokalnych

BDO – Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce opakowaniami

GIOŚ - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych

JCWpd – Jednolite części wód podziemnych

KPiR – Krajowa Izba Przedsiębiorców i Recyklerów

NGO – Organizacje pozarządowe

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PM 10 - mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 10µm

PM 2,5 - mieszanina zawieszona w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 2,5 µm (aerozole atmosferyczne)

PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

PGW Wody Polskie - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PGN - Program Gospodarki Niskoemisyjnej

PEM – pole elektromagnetyczne

RPO - Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego

WMS – Wydział Monitoringu Środowiska

WIOŚ-Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WMe- Wskaźnik Mocy Ekspozycji

WWA – wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne

ZDR – Zakład o Dużym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

ZZR – Zakład o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

Podstawa prawna

Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowią (stan na dzień 11 września 2025 r.):

- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2311),
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.870),
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 73),
- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz.1587),
- ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.).

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna wykonania raportu

Konieczność sporządzenia raportu z realizacji Programu ochrony środowiska wynika z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647).

1.2 Cel wykonania raportu

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.), z wykonania programów ochrony środowiska, co dwa lata sporządza się raporty.

Przygotowanie niniejszego Raportu ma na celu zebranie w jednym dokumencie danych, które będą stanowiły podstawę do oceny stanu realizacji celów wynikających z programu ochrony środowiska.

1.3 Okres jaki obejmuje raport

Okres, za jaki sporządzany jest raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021–2025, obejmuje lata 2023–2024. Raport zawiera informacje dotyczące realizacji zadań przewidzianych w Programie, a w szczególności przedstawia działania zaplanowane i wykonane w roku 2023 oraz 2024. Uwzględnia on również stopień realizacji poszczególnych celów oraz wskazuje jednostki organizacyjne i instytucje, którym przypisano odpowiedzialność za realizację określonych zadań środowiskowych. Dokument ten stanowi więc podsumowanie postępów we wdrażaniu polityki ekologicznej powiatu w wyznaczonym okresie oraz ocenę zaangażowania poszczególnych podmiotów we wdrażanie działań służących ochronie

1.4 Źródła danych

Dane dotyczące realizacji poszczególnych zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2023-2024, pozyskano poprzez ankietyzację jednostek wyznaczonych jako wdrażające poszczególne zadania. Ankietyzacji poddano takie jednostki jak:

- Powiat Toruński
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
- Kujawsko Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy,
- Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Dobrzejewice,
- Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Toruń,
- Lasy Państwowe –Nadleśnictwo Cierpiszewo,
- Lasy Państwowe –Nadleśnictwo Gniewkowo
- Powiatowy Zarząd Dróg,
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Miasto Chełmża (gmina miejska),
- Gmina Chełmża (gmina wiejska),
- Gmina Czernikowo,
- Gmina Lubicz,
- Gmina Łubianka,

- Gmina Łysomice,
- Gmina Obrowo,
- Gmina Wielka Nieszawka,
- Gmina Zławieś Wielka,
- Komenda Miejska Straży Pożarnej w Toruniu.

Informację zwrotną o realizacji zadań łącznie otrzymano od 20 jednostek. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego sporządzono Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2023-2024.

2. Cele Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego

Nadrzędnym celem sporządzenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego jest: *rozwój przemysłu na terenie Powiatu Toruńskiego w miejscach do tego wyznaczonych, z zachowaniem rolniczego charakteru miejscowości typowo rolniczych, przy jednoczesnym zachowanie wysokiej jakości środowiska.*

Dokument stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, spajając wszystkie działania i dokumenty, dotyczące ochrony środowiska i przyrody. Program przede wszystkim określa zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W Programie dla 10 obszarów interwencji wyznaczono cele środowiskowe oraz wskazano kierunki działań:

Tabela 1 Obszary interwencji wraz z celami i kierunkami interwencji w Programie ochrony środowiska dla powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery
			Wzrost wykorzystania OZE
			Zwiększenie efektywności energetycznej budynków.
			Doskonalenie systemu planowania, monitoringu i edukacji
			Zrównoważony rozwój energetyczny
2.	Zagrożenie hałasem	Utrzymywanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami	Ograniczenie hałasu
3.	Pole elektromagnetyczne	Utrzymywanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych	Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych
4.	Gospodarowanie wodami	Czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe	Dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych
			Utrzymywanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód
			Stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych
			Ochrona przed powodzią
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości
			Ograniczenie zużycia wody
			Ochrona wód i gleb przez zanieczyszczeniem ściekami
6.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin	Eksplorowanie złóż efektywnie i z poszanowaniem przyrody
7.	Gleby	Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb	Ochrona gleb
			Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych
8.	Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka	Selektywnie zbieranie

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
	i zapobieganie powstawaniu odpadów	odpadami	i zapobieganie powstawaniu odpadów
			Oddzielenie wzrostu liczby wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego
9.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej	Doskonalenie planowania i realizacji zadań ochronnych
			Poprawa spójności systemu obszarów chronionych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej
			Ochrona krajobrazu
			Edukacja ekologiczna
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii instalacji przemysłowych, minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi i środowiska
			Edukacja

Źródło: opracowanie na podstawie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2021-2022 oraz Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025

3. Stan środowiska i działania w poszczególnych obszarach interwencji

3.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Jakość powietrza wywiera istotny wpływ na zdrowie i życie ludzi, a także na stan środowiska, w tym zwierząt i roślin. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.), monitorowanie poziomu substancji zanieczyszczających powietrze oraz ocena jego jakości należy do obowiązków administracji publicznej. W ramach oceny prowadzonej pod kątem ochrony zdrowia ludzi uwzględnia się 12 substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, a także ołów, arsen, kadm, nikiel oraz benzo(a)piren obecne w pyłe PM10. W przypadku oceny pod kątem ochrony roślin brane są pod uwagę trzy substancje: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Dane dotyczące jakości powietrza pozyskiwane są z systemu stacji pomiarowych funkcjonujących w ramach państwowego monitoringu środowiska, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2024 r. poz. 870). w strefie kujawsko-pomorskiej, obejmującej wszystkie obszary województwa poza aglomeracjami (każda aglomeracja stanowi odrębną strefę), rozmieszczono łącznie 10 stanowisk pomiarowych. Powiat toruński, znajdujący się poza aglomeracją toruńską, należy do tej strefy kujawsko-pomorskiej. Na jego terenie funkcjonuje jedna stacja pomiarowa zlokalizowana w miejscowości Koniczynka, w gminie Łysomice.

**Tabela 2 Normowane stężenia zanieczyszczeń powietrza, ze stanowiska pomiarowego w m. Koniczynka.
Roczna ocena jakości powietrza w woj. Kujawsko - Pomorskiem za rok 2023 i 2024, GIOŚ WMS
w Bydgoszczy**

Rodzaj zanieczyszczenia powietrza	Wartość dopuszczalna	Wyniki badań z 2023 r.	Wyniki badań z 2024 r.
NO ₂ średnia roczna	40	8	7
O ₃ max 8h	120	5	6
O ₃ liczba dni ze stężeniem 8h>120 µg/m ³ [dni]	25	6	5
pył PM10 max 24h	50	21	9
pył PM10 percentyl S90,4	50	9	36
pył PM10 liczba dni ze stężeniem 24h>50 µg/m ³ [dni]	35	9	6
pył PM10 średnia roczna	40	21	21
Benzo(a)piren w pyłe PM10 średnia roczna [ng/m ³]	1	1	1

Źródło: GIOŚ

W 2023 roku w strefie kujawsko-pomorskiej odnotowano znaczną poprawę jakości powietrza. Średnie 24-godzinne poziomy pyłu PM10 oraz średnioroczne PM2,5 nie zostały przekroczone na całym obszarze strefy, w tym również na terenie powiatu toruńskiego. Jednak normy docelowe benzo(a)pirenu (B(a)P) nadal były przekraczane – w strefie kujawsko-pomorskiej przekroczenia wystąpiły, co GIOŚ zidentyfikował w trzech strefach: aglomeracja bydgoska, miasto Włocławek i strefa kujawsko-pomorska (obejmująca także powiat toruński). Główną przyczyną tych przekroczeń jest emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

W 2024 roku ocena jakości powietrza przez GIOŚ obejmowała wszystkie standardowe wskaźniki (SO₂, NO₂, CO, O₃, benzenu, pyłów PM10/PM2,5 oraz B(a)P i metale ciężkie w PM10). Raporty wskazują, średnie wartości PM10 i PM2,5 pozostały w granicach dopuszczalnych norm, zarówno w strefie, jak i na obszarze powiatu toruńskiego. Jednak benzo(a)piren w pyłe PM10 nadal występował powyżej poziomu docelowego, powodując przekroczenia również w strefie kujawsko-pomorskiej (obejmującej powiat toruński). Ozon troposferyczny O₃ – chociaż nie podano szczegółowych danych, opierając się na trendach z poprzednich lat, zakłada się, że jego przekroczenia miały charakter uwarunkowany czynnikami naturalnymi w szczególności meteorologicznymi, podobnie jak w 2023 roku.

W latach 2023-2025 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska skontrolował 7 podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie powiatu toruńskiego, w zakresie zanieczyszczeń powietrza.

Tabela 3 Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia na potrzeby oceny za 2023 r. oraz 2024 r.

Nazwa Strefy		Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy											
		SO ₂	NO ₂	CO	PM 2,5*	C ₆ H ₆	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ **
Strefa kujawsko - pomorska	2023	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	C	A1
	2024	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	C	A1

*Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny i faza, strefa uzyskała klasę A

** Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2023 i 2024 ; GIO

Tabela 4 Realizacja zadań własnych z zakresu ochrona klimatu i jakość powietrza

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostki odpowiedzialne	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	DW 546 Zławieś Wielka - Rzęczkowo od km 0+000 do km 4+500, dł. 4,500 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	budżet województwa, RPO, środki zewnętrzne
2.	DW 546 Rzęczkowo - Łubianka od km 4+500 do km 9+851, dł. 5,351 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	budżet województwa
3.	DW 551 Unisław - Wybeż od km 17+515 do km 22+550, dł. 5,035 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	KPIR
4.	DW 551 Wybeż - Kończewice od km 22+250 do km 30+760, dł. 8,510 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	KPIR
5.	DW 551 Chełmża - Pluskowęsy od km 35+823 do km 37+900, dł. 2,077 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	KPIR
6.	DW 551 Pluskowęsy - Orzechowo od km 37+900 do km 50+068, dł. 12,168 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	budżet województwa
7.	DW 552 Różankowo - Łysomice od km 0+000 do km 6+008, dł. 6,008 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	KPIR
8.	DW 649 Pluskowęsy - Sierakowo od km 0+801 do km 6,358, dł. 5,557 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	KPIR

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostki odpowiedzialne	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
9.	DW 649 Kiełbasin - Sierakowo od km 6+931 do km 14+904, dł. 7,973 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	KPIR
10.	Modernizacja systemu wykrywania pożarów - wymiana kamer	2023	Nadleśnictwo Dobrzejewice	Koszty w ramach budżetu jednostki	- *	środki własne nadleśnictwa
11.	Montaż instalacji fotowoltaicznej	2021-2025	Powiatowy Zarząd Dróg	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	środki własne
12.	Realizacja trwałości zadania „Przebudowa DW 249 wraz z uruchomieniem przeprawy promowej przez Wisłę na wysokości Solca Kujawskiego i Czarnowa – dotacja na realizację trwałości projektu.	2021-2023	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	Kwoty w danym roku trudne do oszacowania	budżet województwa, RPO, środki zewnętrzne
13.	Dofinansowanie do wymiany indywidualnych palenisk domowych na nowe bezemizyjne	2023-2024	Gmina Łubianka	1 228 524,27	587 828 ,10	środki własne
14.	Modernizacja Leśniczówki Gronowo – wymiana źródła ciepła	2023	Nadleśnictwo Golub – Dobrzyń	82 289,95	- *	środki własne
15.	Program utylizacji azbestu na terenie Gminy Obrowo	2024	Gmina Obrowo	- *	97 184,28	środki własne, dotacja wios
16.	Budowa sieci oświetleniowych energooszczędnych przy ścieżkach rowerowych	2024	Gmina Chełmża	- *	1288. 022,79	Polski Ład 95 %, Budżet Gminy Chełmża
17.	Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 1MW	2023	Gmina Chełmża	4409167,67	- *	Polski Ład 95 %, Budżet Gminy Chełmża

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostki odpowiedzialne	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
18.	Dotacja w ramach programu priorytetowego Ciepłe Mieszkanie, na wymianę „kopciuchów	2024	Gmina Chełmża	- *	1288022,79	WFOŚiGW
19.	Dotacja celowa na dofinansowanie zakupu, montażu i uruchomienia nowego źródła ciepła	2023	Gmina Chełmża	15000	-*	środki własne
20.	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych	2023-2024	Gmina Chełmża	6406365,87	6251987,35	RFRD, Polski Ład FOGR
21.	Realizacja programów i planów: – Ochrony powietrza (POP) – Uchwały antysmogowej – Gospodarki niskoemisyjnej (PGN) – Ograniczenia niskiej emisji (PONE) – Adaptacji do zmian klimatu – Zrównoważonej mobilności i elektromobilności (SUMP)	2023-2024	Gmina Lubicz	Koszty stałe jednostki	Koszty stałe jednostki	środki własne
22.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i wykorzystanie OZE w budynkach	2023-2024	Gmina Lubicz	139 000,00	1 445 175,11	środki własne
23.	Rozwój budownictwa energooszczędnego i pasywnego	2023-2024	Gmina Lubicz	2 079 129,36	2 942 900,18	środki własne
24.	Budowa i modernizacja energooszczędnych sieci oświetleniowych wzdłuż dróg i ciągów pieszo-rowerowych	2023-2024	Gmina Lubicz	570 065,72	300 983,09	środki własne
25.	Likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę instalacji grzewczych wykorzystujących paliwo stałe na rozwiązania bez – lub niskoemisyjne	2023-2024	Gmina Lubicz	Środki WFOŚiGW - 725661,00 Inne - 706539,09	Środki WFOŚiGW - 4897881,34 Inne - 671803,55	środki WFOŚiGW

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostki odpowiedzialne	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
26.	Wymiana instalacji grzewczych na ekologiczne w obiektach użyteczności publicznej	2023-2024	Gmina Czernikowo	Dokładne koszty nie przekazane przez gminę	Dokładne koszty nie przekazane przez gminę	środki własne
27.	Wdrażanie zapisów PGN	2023-2024	Gmina Czernikowo	Koszty stałe jednostki	Koszty stałe jednostki	środki własne
28.	Inwentaryzacja kotłów grzewczych wraz z kontrolą jakości spalanego paliwa i zakazu spalania śmieci	2023-2024	Gmina Czernikowo	Koszty stałe jednostki	Koszty stałe jednostki	środki własne
29.	Montaż instalacji fotowoltaicznych, solarnych i geotermii niskotemperaturowej	2023-2024	Gmina Czernikowo	Koszty stałe jednostki	Koszty stałe jednostki	środki własne
30.	Montaż instalacji fotowoltaicznych, solarnych i Geotermii niskotemperaturowej	2023-2024	Gmina Czernikowo	Koszty stałe jednostki	Koszty stałe jednostki	środki własne
31.	Dofinansowanie do wymiany indywidualnych palenisk domowych na nowe bezemisyjne	2023-2024	Gmina Wielka Nieszawka	29 089,46	76 000	środki własne

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

*- * w danym roku nie poniesiono kosztów w związku z realizacją zadania*

Tabela 5 Wskaźniki monitorowania zadań z działu ochrona klimatu i jakość powietrza

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	126	147	124	zwiększenie
2.	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS)	74,1	78,6	99,7	95
3.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	44,00	40,00	40,00	zmniejszenie ilości
4.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	77.564	67,89	66,88	zmniejszenie ilości
6.	Liczba gmin posiadających przyjęty PGN (dane od gmin powiatu)	9	9	9	utrzymani wartości wskaźnika
7.	Liczba gmin posiadających przyjęty Projekt	5	9	9	utrzymani wartości wskaźnika

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
	założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (dane od gmin powiatu)				
8.	Ilość instalacji OZE (wykaz OZE publikowany przez Urzędu Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	17	34	52	zwiększenie wskaźnika
9.	Moc zainstalowana w instalacjach OZE (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) wMW	18,159	47,911	67,619	zwiększenie wskaźnika
10.	Ilość instalacji wykorzystujących hydroenergię (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	1	0	0	zwiększenie ilości
11.	Ilość instalacji wykorzystujących energię wiatru (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	8	8	8	zwiększenie ilości
12.	Ilość instalacji wykorzystujących energię promieniowania słonecznego (wykaz OZE publikowany przez Urząd	6	25	43	zwiększenie ilości

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
	Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.				
13.	Ilość instalacji wykorzystujących biogaz (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	1	1	1	zwiększenie ilości
14.	Ilość instalacji wykorzystujących biomasę (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	0	1	1	zwiększenie ilości
15	Ilość instalacji wykorzystujących biogaz (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	0	0	0	zwiększenie ilości
16.	Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla następujących substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla i PM2,5 w strefie kujawsko-pomorskiej (monitoring WIOŚ)	A	A	A	A
17.	Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla PM10 (monitoring WIOŚ)	C	C	C	A
18.	Klasa jakości powietrza ze	C1	A	A	A

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
	względnie na ochronę zdrowia ludzi dla PM2,5 II faza (monitoring WIOŚ)				
19.	Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla benzo(a)pirenu w PM10 (monitoring WIOŚ)	C	C	C	A
20.	Liczba odbiorców gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.] (GUS)	3 897	5 675	6 011	wg potrzeb
21.	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh (GUS)	56 661,7	80 128,2	80 219,3	wg potrzeb
22.	Wskaźnik zużycia liczony wg wzoru: zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh / liczba odbiorców gazu odgrzewających mieszkania (obliczenia własne na podstawie danych GUS)	14,54	14,11	13,35	wg potrzeb
23.	Odbiorcy energii elektrycznej ogółem w szt. (GUS)	31 934	38 242	39 057	wg potrzeb
24.	Zużycie energii elektrycznej ogółem w MWh (GUS)	91 064,49	106 330,92	105 454,20	wg potrzeb
25.	Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (ogółem) kWh (GUS)	846	933,6	919,9	wg potrzeb
26.	Wskaźnik zużycia liczony wg wzoru: zużycie energii elektrycznej w MWh/ liczba odbiorców energii elektrycznej (obliczenia własne na podstawie danych GUS)	2,85	2,78	2,70	zmniejszenie

3.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza - podsumowanie

W raportowanym okresie nastąpił bardzo duży progres w działalności producenckiej mieszkańców. Uruchomiono ponad 4,4 tys. nowych instalacji fotowoltaicznych co jest dużym krokiem w kierunku wzrostu wykorzystania OZE. Gminy przeznaczając środki własne oraz pozyskując z różnych programów istotnie wsparły mieszkańców w prowadzonych inwestycjach.

Jakość powietrza na obszarze powiatu poprawia się systematycznie od kilku lat. Aktualnie najistotniejszym problemem pozostaje spełnienie norm dla benzo(a)pirenu w pyłe PM10. W roku 2023 powiat wydał 6, a w 2024 - 4 decyzje dotyczące pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

3.2 Zagrożenie hałasem

W rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647), hałasem nazywa się dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, zwykle o nadmiernym natężeniu (odczuwalne jako zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Długotrwała ekspozycja na hałas może być przyczyną powstawania negatywnych skutków zdrowotnych. W celu ochrony akustycznej należy dążyć do obniżenia poziomu hałasu przynajmniej do stanu normatywnego.

Do głównych źródeł hałasu na terenie powiatu toruńskiego można zaliczyć hałas komunikacyjny czyli drogowy oraz pochodzących z działalności przemysłowej.

W ocenie stanu akustycznego województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2023 wykazano 1 zakład w powiecie toruńskim, którego hałas przekroczył normy. Jest to cukrownia Nordzucker S.A. w Chełmży. Przekroczenia wartości dopuszczalnych w dzień wyniosło 2,5dB, natomiast w ciągu nocy 7,3 dB.

W 2023r. według pomiarów hałasu wykonanych na zlecenie Powiatu Toruńskiego przekroczenie poziomu hałasu odnotowano z urządzeń sklepu sieci Biedronka w Grębocinie

W 2024r. nie stwierdzono przekroczenia emisji hałasu, przy wykonywaniu ww. pomiarów dla 4 lokalizacji na terenie Powiatu Toruńskiego.

Według raportów o stanie Powiatu Toruńskiego w roku 2023 przeprowadzono 4 postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu. Na skutek przeprowadzonych postępowań wydano 1 decyzję określającą dopuszczalny poziom hałasu dla zakładu. W 2024 roku . przeprowadzono 5 postępowań w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu. Na skutek przeprowadzonych postępowań nie wydano decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu dla zakładu.

Mając na względzie przeciwdziałanie zagrożeniu hałasem latach 2023-2024 powiat podjął zadania których stopień realizacji został przedstawiony w tabelach poniżej.

Tabela 6 Realizacja zadań własnych z zakresy zagrożenia hałasem

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	DW 546 Rzęczkowo - Łubianka od km 4+500 do km 9+851, dł. 5,351 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	5 216 453,09	4 913 069,00	środki własne inwestycyjne
2.	DW 551 Wybeż - Kończewice od km 22+250 do km 30+760, dł. 8,510 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	7 233 572,58	12 025 263,14	środki własne inwestycyjne
3.	DW 551 Pluskowęsy - Orzechowo od km 37+900 do km 50+068, dł. 12,168 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	1 399 556,14	- *	brak informacji
4.	DW 649 Pluskowęsy - Sierakowo od km 0+801 do km 6,358, dł. 5,557 km	2021-2030	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	8 069 500,90	- *	środki własne inwestycyjne
5.	Przebudowa drogi gminnej nr 100741C w Gronowie	2023	Gmina Lubież	630 611,47	- *	środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
6.	Przebudowa drogi gminnej nr 101298C na odcinku od km 0+101 do km 0+267 - ulicy Narcyzowej na	2023	Gmina Lubież	1 010 463,00	- *	środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	odcinku od ulicy Tulipanowej do ulicy Dworcowej w Lubiczu Dolnym					
7.	Przebudowa ulicy Żwirowej w Młyńcu Drugim - od ul. Dolina Drwęcy do figurki	2023	Gmina Lubicz	719 394,37	- *	środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
8.	Przebudowa dróg gminnych o numerach 100751C oraz 100749C w Rogówku	2023-2024	Gmina Lubicz	24 600,00	970 622,88	Środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
9.	Przebudowa ul. Rogówskiej w Młyńcu Pierwszym	2023	Gmina Lubicz	314 354,89	- *	środki własne
10.	Przebudowa ul. Storczykowej, Liliowej i Konwaliowej w Złotorii	2023-2024	Gmina Lubicz	675 626,50	1 345 161,23	środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
11.	Przebudowa drogi gminnej nr 100806C (ul. Magnoliowej) w Lubiczu Dolnym oraz rozbudowa dróg gminnych nr 100884C	2023-2024	Gmina Lubicz	174 000,00	2 954 473,00	środki władne i Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	(ul. Sportowa i Pod Dębami) i nr 100885C (ul. Olimpijska) w Krobi					
12.	Przebudowa ulicy Cichej, Spokojnej i Źródlanej w Lubiczu Dolnym	2023	Gmina Lubicz	701 073,00	- *	środki własne
13.	Przebudowa drogi nr 100734C w Rogowie	2023	Gmina Lubicz	389 428,92	- *	środki własne i Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
14.	Przebudowa ulicy Okrężnej w Grębocinie	2023	Gmina Lubicz	123 735,26	- *	środki własne Rolnych
15.	Budowa drogi gminnej od ul. Małgorzatowo w Lubiczu Dolnym do ul. Sieradzkiej w Toruniu	2024	Gmina Lubicz	- *	5 010 455,26	środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
16.	Budowa, przebudowa i rozbudowa ulic w gminie Lubicz: - Przebudowa ul.	2024	Gmina Lubicz	- *	5 127 455,26	środki własne i Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	Jagiellonów i ul. Kazimierza Wielkiego w Złotorii - Przebudowa ul. Osiedlowej w Krobi - Przebudowa ul. Zdrojowej i Bocznej w Lubiczu Górnym - Modernizacja ul. Owocowej w Grębocinie - Przebudowa drogi gminnej nr 100743C w Gronówku - Przebudowa drogi gminnej nr 100294C w Rogówku - Budowa chodnika wzdłuż ul. Różanej w Lubiczu Dolnym					
17.	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych	2023-2024	Gmina Chełmża	6 406 365,87	6 251 987,35	RFRD, Polski Ład FOGR
18.	Budowa obwodnicy Łysomice –	2023-2024	Województwo Kujawsko-Pomorskie	- *	82 000,00	Województwo Kujawsko-

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	opracowanie studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego wraz z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia					Pomorskie
19.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2020C Brąchnowo-Kowróż od km 0+000 do km 1+887	2023	Powiat toruński	52 346,00	- *	Powiat toruński
20.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2028C poprzez budowę chodnika w miejscowości Zakrzewko	2023-2024	Powiat Toruński	984,00	66 926,12	Powiat Toruński
21.	Przebudowa dróg – dokumentacja projektowa	2023-2024	Gmina Łysomice	25 461,00	68 577,42	Urząd Gminy Łysomice
22.	Przebudowa dróg gminnych 2021-2024	2024	Gmina Łysomice	- *	278 972,89	Urząd Gminy Łysomice

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
23.	Wykonanie nakładek na drogach gminnych w gminie Łysomice	2023	Gmina Łysomice	4 025 000,00	- *	Urząd Gminy Łysomice
24.	Przebudowa dróg gminnych w gminie Łysomice w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład	2023-2024	Gmina Łysomice	4 792 644,65	3 957 254,52	Urząd Gminy Łysomice
25.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kamionki Duże w Gminie Łysomice w formule Projektuj i Buduj	2024	Gmina Łysomice	- *	798 199,64	dofinansowanie ze środków PROW
26.	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych nr 101105C oraz 10144C w miejscowości Liciszewy	2023	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	4 489 441,81	- *	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński
27.	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych nr 101158C, 101159C, 10160C w miejscowościach	2023	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	4 797 298,94	- *	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	Makowiska i Kiełpiny					
28.	Przebudowa drogi gminnej nr 10128C w obrębach Osówka oraz Skwirynowo	2024	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	- *	4 469 404,36	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński
29.	Przebudowa ulic w miejscowościach Czernikowo i Witoważ	2023	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	5 275 000,00	- *	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński
30.	Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Czernikowo	2023	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	5 200 000,00	- *	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński
31.	Rozbudowa drogi gminnej nr 10124C w miejscowości Czernikówko	2023	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	590 760,00	- *	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński
32.	Przebudowa przejść dla pieszych na ul. Góry oraz na M. Reja w miejscowości Czernikowo wraz z obszarem oddziaływania	2024	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	- *	1 466 936,47	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński
33.	Remont drogi gminnej nr 10124C w	2023	Gmina Czernikowo, Powiat Toruński	347 212,85	- *	Gmina Czernikowo,

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	miejsowości Czernikówko-Wały					Powiat Toruński

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

- w danym roku nie poniesiono kosztów w związku z realizacją zadania*

Tabela 7 Wskaźniki monitorowania zadań z działu zagrożenia hałasem

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Długość ścieżek rowerowych ogółem w km (GUS)	121,5	188,6	205,2	zwiększenie długości
2.	Długość ścieżek rowerowych będących pod zarządem powiatu w km (GUS)	44,0	81,0	81,8	zwiększenie długości
3.	Długość ścieżek rowerowych będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego [km] (GUS)	39,3	64,8	69,3	zwiększenie długości
4.	Liczba pojazdów osobowych zarejestrowanych na terenie powiatu [szt.] (GUS)	65 432	75 392	63 386	wg potrzeb ale o wyższych normach spalania
5.	Liczba pojazdów ciężarowych zarejestrowanych na terenie powiatu [szt.] (GUS)	8 567	9 909	8 246	wg potrzeb ale o wyższych normach spalania
6.	Udział samochodów w wieku od 0 do 11 lat we wszystkich pojazdach osobowych ogółem [%] (obliczenia na podstawie danych GUS)	18,8	17,3	19,9	zwiększenie wartości wskaźnika
7.	Udział samochodów w wieku od 12 lat i starszych we wszystkich pojazdach osobowych ogółem [%] (obliczenia na podstawie danych GUS)	82,2	82,7	80,1	zmniejszenie wskaźnika
8.	Wskaźniki samochody osobowe na 1000 ludności (GUS)	603,9	659,6	551,4	zmniejszenie wskaźnika
9.	Wskaźniki samochody ciężarowe na 1000 ludności (GUS)	93,2	104,2	87,9	zwiększenie wskaźnika

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
10.	Drogi gminne w powiecie o nawierzchni twardej [km] (GUS)	721,1	829,7	856,1	zwiększenie długości
11.	Drogi gminne w powiecie o nawierzchni twardej ulepszonej [km] (GUS)	585,5	664,9	692,7	zwiększenie długości
12.	Drogi gminne w powiecie o nawierzchni gruntowej [km] (GUS)	540,6	443,1	433,1	zmniejszenie długości
13.	Drogi powiatowe o nawierzchni twardej [km] (GUS)	300,5	300,5	300,5	zwiększenie długości
14.	Drogi powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej [km] (GUS)	299,9	299,9	299,9	zwiększenie długości
15.	Drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej [km] (GUS)	2,4	1,9	1,9	zmniejszenie długości
16.	Czynne przystanki autobusowe [szt.] (GUS)	642	696	717	zwiększenie ilości

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.2.1 Zagrożenia hałasem-podsumowanie

W obszarze zagrożenia hałasem na lata 2023-2024 zaplanowanych zostało 33 zadań inwestycyjnych oraz 16 zadań monitorowanych. Szacunkowe koszty poniesione na realizację zadań w 2023 roku wyniosły 62 684 885,24 zł, a w 2024 roku 49 786 757,94 zł co łącznie daje sumę 112 471 643,18 zł.

W zakresie ochrony klimatu akustycznego powiatu toruńskiego zrealizowano zadania prowadzące przede wszystkim do przebudowy dróg. Utrzymanie dobrego stanu ciągów komunikacyjnych sprzyja ograniczeniu hałasu, których źródłem jest transport. Płynność ruchu pozwala na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprzez skrócenie czasu przejazdu pojazdów. Należy także zauważyć, że zwiększenie dostępności chodników oraz ścieżek rowerowych pozwala zminimalizować natężenie ruchu, wpływając pozytywnie zarówno na klimat akustyczny obszaru, jak i jakość powietrza.

Należy wspomnieć, że Starostwo Toruńskie opiera się wyłącznie na własnych pomiarach hałasu, badania wstępne wykonuje firma zewnętrzna. Jeżeli zostaną stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych norm, z urzędu wszczyna się postępowanie dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu.

WIOŚ w 2023 roku i 2024 łącznie przeprowadził dwie interwencje dotyczące emisji hałasu - obie miały miejsce w miejscowości Chełmża.

W kontekście ochrony klimatu akustycznego należy również zwrócić uwagę na rolę właściwego planowania przestrzennego. Brak odpowiedniego zagospodarowania terenów, lokalizacji inwestycji w pobliżu intensywnie uczęszczanych dróg czy niedostateczne wydzielanie stref mieszkalnych

i usługowych sprzyja powstawaniu nadmiernego hałasu w obszarach zamieszkania. Planowanie przestrzenne, które uwzględnia bariery akustyczne, lokalizację obiektów generujących hałas oraz infrastrukturę komunikacyjną, jest kluczowe dla skutecznej redukcji emisji hałasu. Integracja działań inwestycyjnych z zasadami planowania przestrzennego pozwala nie tylko ograniczyć uciążliwość akustyczne, ale także poprawia komfort życia mieszkańców i wspiera ochronę środowiska.

3.3 Pola elektromagnetyczne

3.3.1 Wyniki monitoringu środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznych w powiecie toruńskim w latach 2023–2024 prowadzony był w oparciu o rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r. poz. 2311). Wskaźnik WMe, obliczany z maksymalnej wartości chwilowej uzyskanej w trakcie pomiarów powiększonej o niepewność pomiaru, nie przekroczył wartości granicznej 1 - w żadnym z badanych punktów.

W 2023 roku pomiary przeprowadzono w Chełmży (ul. Adama Mickiewicza 14) – wartość wskaźnika WMe wyniosła 0,04, oraz w Obrowie (ul. Warszawska 27) – wartość WMe wyniosła 0,05. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego w województwie w tym roku wyniosło 0,43 V/m.

W 2024 roku punkt pomiarowy znajdował się w Łubiance (ul. Samorządowa), gdzie wskaźnik WMe wyniósł 0,05. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego w województwie w 2024 roku wyniosło 0,44 V/m. w żadnym z punktów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Tabela 8 Liczba lokalizacji nadajników elektromagnetycznych

Lokalizacja	Liczba lokalizacji nadajników w 2023 r.	Liczba lokalizacji nadajników w 2024 r.
Chełmża Miasto	6	10
Chełmża Gmina	8	18
Czernikowo	3	5
Lubicz	18	23
Łubianka	3	4
Łysomice	11	16
Obrowo	10	18
Wielka Nieszawka	7	6
Zławieś Wielka	13	18

Źródło: informacje od urzędów gmin powiatu toruńskiego

3.3.2 Działania administracyjne

W latach 2023–2024 Starosta Toruński przyjął łącznie 83 zgłoszeń dotyczących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, w tym 7 zgłoszeń nowych oraz 76 zgłoszeń zmieniających lub aktualizujących informacje o instalacjach, przy czym wszystkie dotyczyły stacji bazowych telefonii komórkowej.

Tabela 9 Realizacja zadań własnych z zakresu pola elektromagnetyczne

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Uwzględnianie zagrożenia promieniowania elektromagnetycznego w planach zagospodarowania przestrzennego	2021-2030	gminy	Zadanie stałe	Zadanie stałe	budżet województwa, RPO, środki zewnętrzne
2.	Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych oraz dokonywanie oceny narażenia społeczeństwa na czynniki ponad-normatywne	2021-2030	WIOŚ	Zadanie stałe	Zadanie stałe	budżet województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

Tabela 10 Wskaźniki monitorowania zadań z działu pola elektromagnetyczne

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Ilość nadajników telefonii komórkowej (Urząd Komunikacji Elektronicznej)	71	79	100	wg potrzeb
2.	Ilość punktów pomiarowych, w których doszło do przekroczenia norm poziomu pola elektromagnetycznego (monitoring WIOŚ)	0	0	0	0

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej, WIOŚ

3.3.3 Pola elektromagnetyczne – podsumowanie

W żadnym z punktów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Zmierzone średniego natężenia PEM na obszarze powiatu toruńskiego w raportowanym okresie stanowi nieco ponad 1% najniższej normy. W związku z tym wywiedziono wniosek, że osiągnięcie celu: „Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych” dla PEM nie jest zagrożone.

3.4 Gospodarowanie wodami

Postępowania administracyjne dotyczące wydawania pozwoleń wodnoprawnych są prowadzone wyłącznie przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. W ramach przygotowania niniejszego raportu wystąpiono do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, który skierował zapytanie do właściwych terenowo Zarządów Zlewni, aby uzyskać dane o obowiązujących pozwoleniach.

Na terenie powiatu toruńskiego w 2023 roku odnotowano 106 obowiązujące pozwolenia wodnoprawne, w tym związane z poborem wód podziemnych lub powierzchniowych oraz 30 dotyczących wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. W 2024 roku utrzymała się podobna liczba pozwoleń – 112, z czego 34 obejmowały pobór wód, a dotyczyło odprowadzania ścieków. W omawianym czasie WIOŚ przeprowadził 7 interwencji, dotyczących poboru wód podziemnych lub powierzchniowych.

Tabela 11 Realizacja zadań własnych z zakresy gospodarowanie wodami

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Aktualizacja wyznaczenia obszaru i granicy aglomeracji	2023	Gmina Lubicz	24 600,00	- *	środki zewnętrzne
2.	Edukacja w zakresie ograniczania wpływu zanieczyszczeń rolniczych na wody (ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i promocja rolnictwa ekologicznego)	2023-2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	środki własne
3.	Edukacja w zakresie szkodliwości zrzutu ścieków do rzek i osuszania bagien oraz konieczności oszczędzania	2023-2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	środki własne

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	wody i zbierania deszczówki					
4.	Renaturyzacja zbiorników i cieków wodnych, odtwarzanie terenów zalewowych, bagien, torfowisk i terenów podmokłych	2024	Gmina Czernikowo	- *	487 500	środki własne
5.	Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich	2023	Kujawsko -pomorski ośrodek Doradztwa Rolniczego w Toruniu	- *	- *	środki własne

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

- w danym roku nie poniesiono/ nie wskazano kosztów w związku z realizacją zadania*

Tabela 12 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gospodarowanie wodami

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie 2023 - 2024 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
1.	PCWPd PLGW200029	dobry	dobry	dobry
2.	PCWPd PLGW200038	dobry	dobry	dobry
3.	PCWPd PLGW200039	dobry	dobry	dobry
4.	PCWPd PLGW200044	dobry	dobry	dobry
5.	PCWPd PLGW200045	dobry	dobry	dobry
6.	PCWPd PLGW200046	dobry	dobry	dobry
7.	RW2000212939 Wisła od dopływu z Sierzchowa do Wdy	zły	dobry	dobry
8.	RW20001128999 Drwęca od Brodniczki do ujścia	zły	umiarkowany	dobry
9.	RW20001129169 Górny Kanał od Strugi Łysomickiej do ujścia	zły	dobry	dobry
10.	RW200010291453 Kanał Zielona Struga do dopływu w Osieczku	zły	dobry	dobry
11.	RW20001128989 Bacha od Zgniłki do ujścia	dobry	dobry	dobry
12.	RW200011279699 Tążyna od Kanału Parchańskiego do ujścia	zły	zły	dobry
13.	RW200011279499 Mień od dopływu spod Jankowa do ujścia	zły	dobry	dobry
14.	RW200009289789 Struga Rychnowska	dobry	dobry	dobry
15.	RW200010295223 Żacka Struga ze Strugą Sadzką	zły	dobry	dobry
16.	RW20001029389 Fryba od dopływu z Bajerzy do ujścia	zły	umiarkowany	dobry
17.	RW20001029148 Kanał Nieszawski	zły	dobry	dobry
18.	RW200010291669 Dolny Kanał	zły	dobry	dobry
19.	RW20001029161 Górny Kanał ze Strugą Łysomicką	zły	dobry	dobry

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie 2023 - 2024 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
20.	RW20001029132 Mała Wisielka	dobry	dobry	dobry
21.	RW20001028994 Jordan	zły	umiarkowany	dobry
22.	RW20001028992 Dopływ z Dobrzejewic	zły	umiarkowany	dobry
23.	RW200010289839 Bacha ze Zgniłką	dobry	dobry	dobry
24.	RW20001028969 Łubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikolskie	zły	dobry	dobry
25.	RW200010289729 Ciechocińska Struga	dobry	dobry	dobry
26.	RW2000102798 Struga Młyńska	zły	dobry	dobry
27.	LW20242 Kamionkowskie	zły	umiarkowany	dobry
28.	LW20554 Kornatowskie	zły	dobry	dobry
29.	LW20451 Chełmżyńskie	zły	dobry	dobry
30.	RW20001029148 Kanał Nieszawski	zły	dobry	dobry

Źródło: GIOŚ, Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.4.1 Gospodarowanie wodami - podsumowanie

Na podstawie danych dotyczących pozwoleń wodnoprawnych w powiecie toruńskim można stwierdzić, że w latach 2023–2024 utrzymywała się stabilna liczba decyzji administracyjnych, obejmujących zarówno pobór wód podziemnych i powierzchniowych, jak i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi. Analiza jakości wód wskazuje na wyraźną poprawę stanu wielu jednolitych części wód w porównaniu z wartością bazową z 2019 roku – dla większości wskaźników odnotowano zmianę ze stanu złego na dobry lub umiarkowany, z perspektywą osiągnięcia docelowego poziomu „dobry” w 2025 roku. Nieliczne odcinki, takie jak Tążyna, nadal wymagają działań naprawczych, co sugeruje konieczność kontynuacji monitoringu oraz dalszych inwestycji w ochronę i poprawę jakości wód powierzchniowych w regionie.

3.5 Gospodarka wodno-ściekowa

3.5.1 Infrastruktura wodno-ściekowa

W latach 2023–2024 w powiecie toruńskim kontynuowany był rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, co potwierdzają najnowsze dane GUS BDL.

W 2023 roku dostęp do sieci wodociągowej miało około 94,8% mieszkańców powiatu, co stanowi niewielki wzrost w porównaniu z wcześniejszymi latami. Rozwijała się również sieć kanalizacyjna –

z jej usług korzystało już około 62,5% ludności, a liczba przyłączy kanalizacyjnych wzrosła do około 13,5 tys. (o ponad 500 w stosunku do 2022 roku). Równolegle obserwuje się stopniowy spadek liczby zbiorników bezodpływowych, których w 2023 roku było około 5,95 tys.

W 2024 roku utrzymał się pozytywny trend – siecią wodociagową objętych było około 95% mieszkańców, a skanalizowanie wzrosło do około 63,5% ludności. Liczba przyłączy kanalizacyjnych wzrosła do 13,9 tys., natomiast liczba przydomowych oczyszczalni ścieków osiągnęła ok. 3,9 tys. Spadła za to liczba zbiorników bezodpływowych, których zanotowano już tylko ok. 5,8 tys. Na terenie miejscowości Przeczno w gminie Łubianka zrealizowano inwestycję polegającą na budowie nowej Stacji Uzdatniania Wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Przedsięwzięcie obejmowało wykonanie stacji wyposażonej w nowoczesne instalacje technologiczne, w tym procesy filtracji, napowietrzania i dezynfekcji, a także budowę nowej studni głębinowej oraz zbiornika retencyjnego na wodę. Celem realizacji inwestycji było zapewnienie mieszkańcom gminy stałego i bezpiecznego dostępu do wody pitnej spełniającej wymagania jakościowe określone w obowiązujących przepisach, w szczególności w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zadanie miało również na celu poprawę niezawodności systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz dostosowanie lokalnej infrastruktury do rosnących potrzeb mieszkańców i wymogów środowiskowych wynikających z ustawy – Prawo wodne. Inwestycja zakończona została w lipcu 2024 r., a obiekt przekazano do eksploatacji w trzecim kwartale 2024 r. Realizacja przedsięwzięcia przyczyniła się do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy, poprawy stabilności parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych wody, a także ograniczenia ryzyka niedoborów w okresach zwiększonego zapotrzebowania.

3.5.2 Działania administracyjne

W myśl art. 5 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733 ze zm.) do obowiązku właściciela nieruchomości należy jej przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacyjnej, jedynym odstępstwem od tej reguły, jest wyposażenie nieruchomości w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone odrębnymi przepisami.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej WIOŚ w 2023 r. przeprowadził 12 kontroli podmiotów gospodarczych, natomiast w 2024 roku przeprowadzono 11 kontroli podmiotów gospodarczych.

Postępowanie administracyjne nakazujące wykonanie obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, w raportowanym okresie wydawał wyłącznie Wójt Gminy Obrowo. Należy podkreślić, że prowadzenie takich postępowań wymaga bardzo dużo czasu i determinacji ze strony urzędu.

Tabela 13 Realizacja zadań własnych z zakresy gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Dofinansowanie do budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków	2023-2024	Gmina Obrowo	7500	7500	środki własne
2..	Budowa i rozbudowa sieci i urządzeń wodociągowych na terenie gminy Chełmża	2023-2024	Gmina Chełmża	190 700,00	126.000,00	środki własne
3.	Budowa i rozbudowa sieci i urządzeń kanalizacyjnych na terenie gminy Chełmża	2023-2024	Gmina Chełmża	1 183 000,00	1.057.853,34	środki własne
4.	Budowa magistrali wody pod dnem rzeki Drwęcy oraz sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Lubicz - etap III kanalizacja	2023	Gmina Lubicz	405 909,83	- *	środki własne i subwencja

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	sanitarna					
5.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dolina Drwęcý w Krobi	2023	Gmina Lubicz	810 320,00	- *	środki własne i subwencja
6.	Budowa kanalizacji w Krobi, etap 2	2023	Gmina Lubicz	1 296 249,99	- *	środki własne i subwencja
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Krobi oraz Lubiczu Górnym	2024	Gmina Lubicz	- *	158 995,95	środki własne i subwencja
8.	W sumie dofinansowano 29 oczyszczalni przydomowych w 2023-2024 roku	2023-2024	Gmina Lubicz	68 730,65	42000,00	środki własne
9.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	2023-2024	gmina Czernikowo	137 760,00	- *	środki własne

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
10.	Rozbudowa kanalizacji ściekowej w Czernikowie	2023-2024	gmina Czernikowo	- *	288 514,00	środki własne
11.	Modernizacja gospodarki osadowej	2023-2024	gmina Czernikowo	- *	491 820,00	środki własne

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

- w danym roku nie poniesiono kosztów w związku z realizacją zadania*

Tabela 14 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej [km] (GUS)	1669,3	1838,6	1771,0	zwiększenie długości
2.	Ilość przyłączy wodociągowych prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] (GUS)	22285	25 196	25 789	zwiększenie ilości
3.	Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności (GUS)	93,8	94,3	94,4	zwiększenie wartości
4.	Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności w miastach (GUS)	96,3	96,6	96,6	zwiększenie wartości
5.	Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności na wsi (GUS)	93,4	94,0	94,2	zwiększenie wartości
6.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego [m3] (GUS)	38,7	39,2	37,5	zmniejszenie ilości
7.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m3] (GUS)	36,5	37,1	35,5	zmniejszenie ilości
8.	Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.] (GUS)	6553	5 280	5 534	zwiększenie ilości
9.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] (GUS)	3081	4 767	5 448	zwiększenie ilości
10.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności (GUS)	59,9	63,2	64,0	zwiększenie wartości
11.	Ludność korzystająca z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ludności (GUS)	39,1	48,9	49,0	zwiększenie wartości
12.	Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.] (GUS)	8	8	9	wg potrzeb
13.	Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków z podwyższonym stanem usuwania biogenów [szt.]	8	8	9	wg potrzeb

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
	(GUS)				
14.	Przepustowość przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków ogółem [m3/doba] (GUS)	19 625	20 298	20 298	wg potrzeb
15.	Przepustowość przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków z podwyższonym stanem usuwania biogenów [m3/doba] (GUS)	19 625	20 298	20 298	zwiększenie wartości

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.5.3 Gospodarka wodno-ściekowa – posumowanie

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i ciągle jej ulepszanie i rozwijanie ogranicza presję ścieków na wody powierzchniowe. Powiat jest skanalizowany w zadowalającym stopniu tj. ponad 64% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, a tym samym ścieki oczyszczane są w oczyszczalni ścieków.

3.6 Zasoby geologiczne

Zasoby geologiczne powiatu toruńskiego stanowią istotny element lokalnej gospodarki surowcowej, w szczególności w zakresie eksploatacji kruszyw naturalnych – piasków i żwirów. Obszar ten charakteryzuje się znaczną aktywnością wydobywczą, co znajduje odzwierciedlenie w corocznych danych dotyczących wielkości pozyskiwanych surowców. Analiza wydobycia w latach 2023–2024 wskazuje na wyraźną zmienność zarówno w ogólnym wolumenie eksploatacji, jak i w rozkładzie aktywności pomiędzy poszczególnymi złożami. Całkowite wydobycie w 2023 roku wyniosło 1 204 tysiące ton, natomiast w roku 2024 spadło do 887 tysięcy ton. Oznacza to spadek o około 26%, który może wynikać z kilku czynników: ograniczeń środowiskowych, zakończenia eksploatacji w niektórych miejscach, a także zmian rynkowych lub administracyjnych.

Tabela 15 Wielkość wydobycia piasków i żwirów na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023 oraz 2024

Lp.	Rok 2023		Rok 2024	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
1.	Dźwierzno AT	86	Dźwierzno AT	41
2.	Dźwierzno I	65	Dźwierzno I	56
3.	Dźwierzno II	120	Dźwierzno II	122
4.	Kamionki Duże I	43	Kamionki Duże I	55
5.	Kielbasin PK	3	Kielbasin J	33
6.	Kielbasin S1	6	Kielbasin S1	3
7.	Mierzynek IV	31	Mierzynek IV	38
8.	Młyniec KN*	30	Młyniec KN*	1
9.	Młyniec KW	35	Młyniec KW	9
10.	Młyniec KW I	9	Młyniec KW II	38
11.	Młyniec KW II	38	Młyniec Pierwszy XL	3
12.	Młyniec Pierwszy XL	35	Młyniec TK	3
13.	Młyniec XXIII	1	Młyniec TK 2	3
14.	Młyniec Jedwabno 5	11	Młyniec XXIII	2
15.	Młyniec Jedwabno VI	19	Młyniec Jedwabno 5	11
16.	Młyniec Jedwabno VII	6	Młyniec Jedwabno VI	3
17.	Nowa Wieś IV	32	Nowa Wieś IV	26

Lp.	Rok 2023		Rok 2024	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
18.	Pędzewo II	146	Pędzewo II	177
19.	Pędzewo IV	217	Pędzewo IV	170
20.	Pędzewo VI	90	Pędzewo VI	89
21.	Pędzewo VII	31	- *	- *
22.	Pędzewo VIII	150	- *	- *
Suma		1 204	Suma	883

Źródło: opracowanie własne na podstawie bilansu złóż kopalin w Polsce w latach 2023 i 2024

- w roku 2024 r. brak wydobywania tych złóż*

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) w ramach realizowanego zadania państwowej służby geologicznej pod nazwą „Monitoring odkrywkowej eksploatacji kopalin” ma na celu zgromadzenie spójnych i konsekwentnych informacji na temat skali niekoncesjonowanej eksploatacji dla terenu całego kraju.

Podczas prac terenowych wykonano pomiary współrzędnych i wymiarów wyrobisk, opisano serie surowcowe, zebrano informacje o nielegalnym składowaniu odpadów oraz sporządzono dokumentację fotograficzną. Dane wprowadzono do jednolitej bazy GIS, stanowiącej część Mapy Geośrodowiskowej Polski, co umożliwia ocenę skali niekoncesjonowanej eksploatacji oraz wskazanie wyrobisk wymagających pilnych działań interwencyjnych. Zadanie realizowane jest na zlecenie ministra właściwego ds. środowiska i finansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ostatnie wyniki z wykonanego zadania pochodzą z 2022 r. i przedstawiono wyniki w tabelach poniżej.

Tabela 16. Rodzaje zarejestrowanych nieprawidłowości

Lp.	Rodzaj zarejestrowanej nieprawidłowości	Liczba wyrobisk, których dotyczy zarejestrowane nieprawidłowości
1.	2.	3.
1.	Wyrobiska zlokalizowane w obrębie złóż	
1.1	Eksploatacja naruszająca rażąco warunki koncesji lub prowadzona bez koncesji	3
1.2.	Niezgodność faktycznego stanu zagospodarowania złoża ze zgłoszonym do bazy MIDAS	5
1.3.	Brak rekultywacji (dotyczy złóż, na których eksploatacja została zaniechana)	1
1.4.	Odpady składowane w wyrobisku	0
1.5.	Zagrożenia dla obiektów infrastruktury	0
2.	Wyrobiska zlokalizowane poza złożami	
2.1.	Eksploatacja poza złożami (bez koncesji)	29

Lp.	Rodzaj zarejestrowanej nieprawidłowości	Liczba wyrobisk, których dotyczy zarejestrowane nieprawidłowości
1.	2.	3.
2.2.	Odpady składowane w wyrobisku	3
2.3.	Zagrożenia dla obiektów infrastruktury	0

Źródło: zestawienie prac wykonanych w ramach zadania pn.: „Monitoring odkrywkowej eksploatacji kopalin”,
<https://geoportal.pgi.gov.pl/>

Tabela 17. Podsumowanie informacji o wyrobiskach wymagających podjęcia działań interwencyjnych

Lp.	Powód zgłoszenia do właściwych organów	Liczba wyrobisk, których dotyczy zgłoszenie
1.	Eksploracja bez koncesji	0
1.1	W wyrobisku zlokalizowanym na obszarze złoża	0
1.2.	W wyrobisku zlokalizowanym poza obszarem złoża	0
2.	Nielegalnie składowane odpady	0
2.1.	W wyrobisku zlokalizowanym na obszarze złoża	0
2.2.	W wyrobisku zlokalizowanym poza obszarem złoża	0
3.	Zagrożone funkcjonowanie obiektów infrastruktury	0
3.1.	wyrobisku zlokalizowanym na obszarze złoża	0
3.2.	W wyrobisku zlokalizowanym poza obszarem złoża	0

Źródło: zestawienie prac wykonanych w ramach zadania pn.: „Monitoring odkrywkowej eksploatacji kopalin”,
<https://geoportal.pgi.gov.pl/>

W zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki zasobami geologicznymi w latach 2023-2024 na terenie powiatu monitorowano zadania w tym zakresie, które zostały wskazane w tabelce poniżej.

Tabela 18 Realizacja zadań własnych z zakresu zasoby geologiczne

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Zapobieganie nielegalnej eksploatacji złóż kopalin	stałe	gminy, PIG-PIB, policja, straż gminna, Geolog Powiatowy	- *	- *	budżet państwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

- w danym roku nie poniesiono/ nie wskazano kosztów w związku z realizacją zadania*

Tabela 19. Wskaźniki monitorowania zadań z działu zasoby geologiczne

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Ilość złóż kopalin surowców ilastych i ceramiki budowlanej wg PIG [szt.]	3	3	3	nie określono
2.	Zasobność złóż geologicznych surowców ilastych i ceramiki budowlanej eksploatowanych wg PIG w [szt.]	6 695	6 695	6 695	nie określono
3.	Ilość złóż geologiczna surowców ilastych i ceramiki budowlanej eksploatowanych wg PIG w [szt.]	0	0	0	nie określono
4.	Ilość złóż kopalin piasków i żwirów wg PIG w [szt.]	120	148	153	nie określono
5.	Zasobność złóż geologiczna piasków i żwirów wg PIG [tys. ton]	50 439	75 116	92 367	nie określono

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.6.1 Zasoby geologiczne – podsumowanie

W analizowanym okresie odnotowano znaczący spadek łącznego wydobycia piasków i żwirów – z poziomu 1 204 tys. ton w roku 2023 do 883 tys. ton w roku 2024. Spadek ten, wynoszący około 26%, może wynikać z kilku czynników, takich jak wyczerpywanie się zasobów w niektórych złożach, wstrzymanie eksploatacji, zmniejszone zapotrzebowanie rynkowe, a także zmiany w strukturze aktywnych złóż. Mimo spadku wydobycia, wzrosła liczba zarejestrowanych złóż piasków i żwirów – z 120 w 2019 roku do 153 w roku 2024, co wskazuje na trwające procesy dokumentacyjne i rozpoznawcze, mające na celu zabezpieczenie przyszłego dostępu do surowców.

Zasobność złóż geologicznych piasków i żwirów wzrosła w analizowanym okresie z 50 439 tys. ton w 2019 roku do 92 367 tys. ton w 2024 roku. Może to świadczyć o włączaniu do ewidencji nowych złóż lub aktualizacji danych geologicznych, które skutkują zwiększeniem oszacowanych zasobów. Warto przy tym zauważyć, że mimo rosnącej liczby i zasobności złóż, faktyczna eksploatacja nie wzrasta, a wręcz w ostatnim roku wykazuje tendencję spadkową.

W zakresie kopalin ilastych i surowców dla ceramiki budowlanej sytuacja pozostaje stabilna. Liczba złóż tego typu według danych PIG wynosi 3, a ich zasobność pozostaje niezmienną na poziomie 6 695 tys. ton. Brakuje jednak aktywnej eksploatacji tych surowców – wskaźnik ilości złóż eksploatowanych pozostaje na poziomie 0. Może to wskazywać na ograniczone zapotrzebowanie rynkowe, trudności technologiczne lub lokalizacyjne, a także brak odpowiednich koncesji wydobywczych.

Podsumowując, sektor wydobywczy w powiecie toruńskim pozostaje aktywny, szczególnie w zakresie piasków i żwirów, jednak obserwuje się zmniejszającą się skalę eksploatacji w krótkim okresie. Równocześnie prowadzone są działania zabezpieczające zasoby na przyszłość, o czym

świadczy rosnąca liczba udokumentowanych złóż i zwiększająca się ich zasobność. Brak aktywności w zakresie wydobycia kopalin ilastych i ceramiki budowlanej wskazuje na potencjał, który pozostaje niewykorzystany i może zostać uruchomiony w odpowiedzi na potrzeby rynku lub zmianę uwarunkowań inwestycyjnych.

3.7 Gleby

3.7.1 Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i jest realizowany od roku 1995 w 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych.

Na terenie powiatu toruńskiego punkt poboru próbek zlokalizowany jest w miejscowości Stary Toruń (Gmina Zławieś Wielka).

Z ostatnich opublikowanych badań, z roku 2020 r. wynika, że:

- zakwaszenie gleb w zawiesinie H_2O na terenie powiatu zmniejszyło się w stosunku do pomiaru z 2015 r. Aktualnie pH gleb wynosi 6,5 (gleba lekko kwaśna). w roku 2015, odczyn pH dla próbki badanej w zawiesinie wody był kwaśny (wynosił 5,3), a dla próbki badanej w roztworze KCl został określany już mianem silnie kwaśnej.
Rośliny preferują gleby o odczynie lekko kwaśnym do obojętnego, dlatego wyniki z przeprowadzonych w roku 2020 r. pomiarów pokazują zmniejszanie się zakwaszenia gleb, co jest zjawiskiem korzystnym.
- zauważalny jest korzystny trend dot. wzrost udziału próchnicy w glebie, z wartości 1,24% odnotowanej w 2015 r. do wartości 2,84% odnotowanej w 2020 r. oraz wzrost węgla organicznego z wartości 0,72% odnotowanej w 2015 r. do wartości 1,65% odnotowanej w 2020r.
- odnotowano zmniejszenie WWA w glebie z wartości 259,7 $\mu g \cdot kg$ odnotowanej w 2015 r., do wartości wynoszącej 93 $\mu g \cdot kg$ w 2020 r.
- zauważalne jest korzystne zjawisko zmniejszenia zasolenia gleby z wynoszącego w 2015 r. 34,03 $mg \text{ KCl} \cdot 100g^{-1}$, do 31 $mg \text{ KCl} \cdot 100g^{-1}$ odnotowanego w 2020 r.;
- spadła zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin tj. fosfor, potas i magnez oraz wzrosła ilość siarki przyswajalnej oraz azotu amonowego i azotanowego.

3.7.2 Wyniki badań stacji Chemiczno-Rolniczej

Na terenie powiatu toruńskiego około 50% powierzchni zajmują użytki rolne, co sprawia, że rolnictwo wywiera istotny wpływ na środowisko glebowe. Jednym z głównych problemów występujących w skali kraju jest nadmierne zakwaszenie gleb. Proces ten wynika zarówno z naturalnych mechanizmów, jak i działalności człowieka, prowadząc do ich stopniowej degradacji.

Do najważniejszych czynników antropogenicznych powodujących zakwaszenie zalicza się:

- nadmierne stosowanie nawozów azotowych,
- emisję zanieczyszczeń kwasotwórczych do atmosfery, w tym związków siarki i azotu pochodzących ze spalania paliw.

Aby ograniczyć negatywny wpływ zakwaszenia na jakość gleb rolniczych, zaleca się ich regularne badania co 3-4 lata, w celu dostosowania dawek nawozowych i utrzymania optymalnego pH. W przypadku konieczności neutralizacji odczynu gleby stosuje się wapnowanie przy użyciu wapna nawozowego. W całej Polsce Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze prowadzą działania edukacyjne dotyczące przyczyn, skutków i metod przeciwdziałania zakwaszeniu gleb.

3.7.3 Stan gleb w Powiecie Toruńskim

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy, na zlecenie lokalnych gospodarstw, prowadzi m.in. badania odczynu pH oraz zasobności gleb w makroelementy.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że:

- w 2023 r. 25%, a w 2024 r. 24% próbek gleb ornych z powiatu toruńskiego posiadało pożądaný lekko kwaśny odczyn,
- w 2023 r. 27% wykazuje odczyn obojętny, a 28 % wykazuje odczyn zasadowy, natomiast w 2024 r. 32% wykazuje odczyn obojętny, a 31 % wykazuje odczyn zasadowy,
- w efekcie w 2023 r. 58% próbek nie wymagało wapnowania lub wymaga go w ograniczonym zakresie, natomiast w 2024 r. 66% próbek nie wymagało wapnowania lub wymaga go w ograniczonym zakresie.

Tabela 20 Zestawienie odczynu gleb na terenie powiatu toruńskiego w roku 2023

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleby					Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskaźnik	ograniczone	zbędne
Grunty orne	11105,05	4213	32	653	3438	66	24	319	493	1048	1192	1161	463	284	390	641	2435
		100%	1%	15%	81%	2%	1%	8%	12%	25%	27%	28%	11%	7%	9%	15%	58%
Użytki zielone	1083,65	455	9	349	37	0	60	18	125	128	91	93	18	55	69	53	260
		100%	2%	77%	8%	0%	13%	4%	27%	29%	20%	20%	4%	12%	15%	12%	57%
Użytki rolne	12188,70	4668	41	1002	3475	66	84	337	618	1176	1283	1254	481	339	459	694	2695
		100%	1%	21%	75%	1%	2%	7%	13%	25%	28%	27%	10%	7%	10%	15%	58%

Źródło: Dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy

Tabela 21 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy na terenie powiatu toruńskiego w roku 2023

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	4025	128	532	802	718	1845	147	543	1238	752	1346	145	785	1165	880	1049
	100%	3%	13%	19%	17%	48%	3%	13%	29%	18%	37%	3%	19%	32%	21%	25%
Użytki zielone	455	62	115	98	72	108	108	137	68	38	104	9	39	102	113	192
	100%	14%	24%	22%	16%	24%	24%	30%	15%	8%	23%	2%	9%	22%	25%	42%
Użytki rolne	4480	190	647	900	790	1953	255	680	1306	790	1450	154	824	1267	993	1241
	100%	4%	14%	19%	17%	46%	5%	15%	28%	17%	35%	3%	18%	31%	21%	27%

Źródło: Dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy

Tabela 22 Zestawienie odczynu gleb na terenie powiatu toruńskiego w roku 2024

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleby					Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Grunty orne	6659,85	2515	16	294	2066	130	9	93	232	600	821	769	162	149	233	332	1639
		100%	1%	12%	82%	5%	0%	4%	9%	24%	32%	31%	6%	6%	9%	13%	66%
Użytki zielone	56,95	32	0	6	10	1	15	0	1	7	9	15	0	0	1	2	29
		100%	0%	19%	31%	3%	47%	0%	3%	22%	28%	47%	0%	0%	3%	6%	91%
Użytki rolne	6716,80	2547	16	300	2076	131	24	93	233	607	830	784	162	149	234	334	1668
		100%	1%	12%	81%	5%	1%	4%	9%	24%	32%	31%	6%	6%	9%	13%	66%

Źródło: Dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy

Tabela 23 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy na terenie powiatu toruńskiego w roku 2024

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2515	79	340	541	480	1075	128	350	710	434	893	91	355	669	606	794
	100%	3%	14%	22%	19%	42%	5%	14%	28%	17%	36%	4%	14%	27%	24%	31%
Użytki zielone	32	3	4	10	8	7	15	9	1	1	6	0	1	9	7	15
	100%	9%	13%	31%	25%	22%	47%	28%	3%	3%	19%	0%	3%	28%	22%	47%
Użytki rolne	2547	82	344	551	488	1082	143	359	711	435	899	91	356	678	613	809
	100%	3%	14%	22%	19%	42%	6%	14%	28%	17%	35%	4%	14%	27%	24%	31%

Źródło: Dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy

W 2023 roku Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy przeprowadziła analizy próbek gleby pochodzących z 498 gospodarstw z terenu powiatu toruńskiego. Rok później, w 2024, liczba przebadanych gospodarstw wyniosła 309. Łącznie pobrano 4668 próbek w 2023 roku oraz 2547 próbek w roku 2024, koncentrując się na ocenie odczynu gleb.

Wśród gruntów ornych dominowała gleba o średniej kategorii agronomicznej, stanowiła ona 81% próbek w 2023 roku i 82% w 2024 r. Zawartość fosforu w tych glebach najczęściej była bardzo wysoka (48% w 2023 r., 42% w 2024 r.), natomiast poziom potasu mieścił się zazwyczaj w przedziale średnim do bardzo wysokiego. Magnez również występował w ilościach od średnich po bardzo wysokie.

W przypadku użytków zielonych stwierdzono większe zróżnicowanie zawartości fosforu, choć przeważały gleby o jego bardzo wysokim poziomie (46% w 2023 r., 42% w 2024 r.). Potas występował najczęściej w niskim lub bardzo niskim stężeniu - odpowiednio 30% w 2023 r. i aż 47% w 2024 r.

Z kolei magnez utrzymywał się na bardzo wysokim poziomie, 42% w 2023 roku i 47% w roku poprzednim.

3.7.4 Chemizm opadów atmosferycznych

Stan gleb jest również kształtowany przez kwaśne deszcze, będące przejawem chemicznego składu opadów, które są objęte systemem monitoringu środowiskowego. Pomiarów dokonuje się w specjalnych stacjach, a najbliższa powiatowi toruńskiemu manualna placówka pomiarowa znajduje się w Toruniu. Zebrane dane służą do tworzenia map obrazujących przestrzenny rozkład rocznych ilości substancji osadzanych na powierzchni gleby wraz z opadami.

Do analizowanych składników należą m.in.: azot całkowity, azot w formie azotynów i azotanów, azot amonowy, chrom, fosfor całkowity, chlorki, cynk, kadm, nikiel, ołów, siarczany oraz jony wodorowe. Z danych opublikowanych w 2023 roku wynika, że na obszarze powiatu toruńskiego odnotowano depozycję siarczanów w ilości od 1,6 do 2,0 mg/dm³ w rejonach sąsiadujących z Toruniem oraz od 1,1 do 1,5 mg/dm³ na terenach położonych na północ od miasta. w przypadku azotu całkowitego wartości wynosiły od 1,0 do 1,2 mg/dm³, natomiast stężenie chlorków mieściło się w przedziale od 0,5 do 0,8 mg/dm³.

3.7.5 Działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego

Rolnictwo stanowi istotne źródło oddziaływania na środowisko naturalne, a jego kluczowym zasobem jest gleba. Działalność rolnicza wpływa na jakość gleby, wody, powietrza oraz bioróżnorodność, a także ma bezpośredni związek ze zdrowiem i życiem ludzi spożywających produkty rolne. Jako jedna z najstarszych dziedzin działalności człowieka, uprawa roli towarzyszy ludzkości od wieków, co podkreśla znaczenie odpowiedzialnego gospodarowania zasobami naturalnymi.

Właściwe zarządzanie tymi zasobami jest kluczowym elementem pracy rolników, którzy mogą liczyć na wsparcie ze strony ośrodków doradztwa rolniczego. Instytucje te organizują szkolenia, pokazy, konferencje oraz oferują indywidualne doradztwo, wspierając rozwój wiedzy i kompetencji wśród producentów rolnych.

W analizowanym okresie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, realizował działania przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 24 Działania prowadzone przez KPODR skierowane do rolników powiatu toruńskiego

Lp.	Zadanie	Rok realizacji	Liczba szkoleń	Poniesione koszty/ źródła finansowania
1.	Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie	2024	10	odpłatność uczestników
		2023	9	
2.	Integrowana produkcja-rośliny- doniczkowe	2023	1	bezpłatne - statutowe

3.	Magiczno-praktyczne właściwości ziół	2023	2	bezpłatne - statutowe
4.	Ochrona różnorodności biologicznej w warunkach produkcji rolnej	2023	1	projekt
5.	Dbajmy o bioróżnorodność- spotkania z przyrodą	2024	1	projekt
6.	Ekologiczne zagospodarowanie gospody wiejskiej	2024	4	projekt
		2023	5	
7.	Ekoschemat- Dobrostan zwierząt	2024	1	projekt
		2023	2	bezpłatne - statutowe
8.	Ekoschematy – wymogi i płatność w realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt	2024	2	projekt
9.	Obowiązki rolnika w świetle ustawy prawo wodne	2024	1	projekt
		2023	5	
10.	Ochrona zasobów przyrodniczych na obszarach wiejskich	2024	1	projekt
		2023	1	
11.	Zachowanie bioróżnorodności i ochrona wód w krajobrazie rolniczym	2024	1	projekt
12.	Zioła dobre na wszystko – dobre warunki, uprawa i zastosowanie ziół w kuchni i domowej apteczce	2024	1	projekt
13.	Zioła dobre na wszystko – wykorzystanie bogactw natury w życiu człowieka	2024	4	bezpłatne - statutowe
		2023	3	dotacja celowa SIR o sieć na rzecz innowacji w rolnictwie
14.	Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich	2024	2	bezpłatne - statutowe
		2023	1	dotacja celowa SIR o sieć na rzecz innowacji w rolnictwie
15.	Rolnictwo ekologiczne szansą zwiększenia bioróżnorodności	2023	1	projekt
16.	Wykorzystanie postępu biologicznego w uprawie zbóż – nowości odmianowe, odmiany zalecane	2023	2	bezpłatne - statutowe
17.	Z przyrodą za pan brat. Ochrona przyrody na obszarach wiejskich.	2023	4	projekt
18.	Zmiana w płatnościach bezpośrednich, w tym ekoschematy	2023	8	bezpłatne - statutowe

19.	Mechanizmy wsparcia bezpośredniego dochodów gospodarstw rolniczych – dopłaty bezpośrednie, warunkowość	2024	6	bezpłatne - statutowe
20.	Mechanizmy wsparcia bezpośredniego dochodów gospodarstw rolniczych - ekoschematy	2024	5	bezpłatne - statutowe

Źródło: Dane KPODR w Minikowie

3.7.6 Ochrona gruntów rolnych

Wg danych za rok 2024 dla powiatu toruńskiego grunty rolne wyłączone z produkcji roślinnej zajmowały 6,7 ha, w tym 1,4 ha stanowiły tereny przemysłowe, a 5,3 ha tereny mieszkaniowe. W roku 2023 grunty rolne wyłączone z produkcji roślinnej zajmowały 5,46 ha, w tym 1,15 ha stanowiły tereny przemysłowe, 3,04 ha tereny mieszkaniowe, a 1,27 pozostałe tereny.

W roku 2023 wyznaczono 28,5 ha, a w roku 2024 - 15,87 ha gruntów wymagających rekultywacji. Najwięcej gruntów rolnych wyłączono z produkcji rolniczej na obszarze gminy Lubicz (1,84 ha) i gminy Obrowo (1,44 ha).

Tabela 25 Ochrona gruntów rolnych w na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023-2024

Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej

Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej [ha]						
Wyszczególnienie	Ogółem [ha]		mineralne (klasy bonitacyjne: I – IV)		organiczne (klasy bonitacyjne IV-VI)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Ogółem:	5,46	6,70	4,11	4,34	1,35	2,36
Użytki kopalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tereny przemysłowe	1,15	1,40	1,15	1,31	0,00	0,09
Tereny komunikacyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tereny mieszkaniowe	3,04	5,30	2,19	3,03	0,85	2,27
Zbiorniki wodne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe tereny	1,27	0,00	0,77	0,00	0,5	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań RRW-11 za lata 2023-2024

Tabela 26 Ochrona gruntów rolnych w na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023-2024

Grunty podlegające rekultywacji i zagospodarowaniu

Grunty podlegające rekultywacji i zagospodarowaniu [ha]													
Grunty wymagające rekultywacji								Grunty w ciągu roku					
Ogółem [ha]		Zdewastowane		Zdegradowane		Ogółem, na których zakończono działalność przemysłową		Zrekultywowane		Zagospodarowane		Sklassyfikowane pod względem gleboznawczym	
2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
28,5	15,87	0,00	0,00	28,5	15,87	0,00	0,00	28,5	15,87	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań RRW-11 za lata 2023-2024

Tabela 27 Ochrona gruntów rolnych w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego w latach 2023-2024

Gmina	Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej [ha]		Grunty podlegające rekultywacji i zagospodarowaniu [ha]	
	2023	2024	2023	2024
Gmina Chełmża	0,65	0,63	0,00	0,00
Miasto Chełmża	0,38	0,88	0,00	0,00
Gmina Czernikowo	0,05	0,11	0,00	0,00
Gmina Lubicz	0,80	1,84	6,88	0,00
Gmina Łubianka	0,22	0,49	0,00	0,00
Gmina Łysomice	2,53	0,56	17,85	0,00
Gmina Obrowo	0,42	1,44	0,00	0,00
Gmina Wielka Nieszawka	0,18	0,54	0,00	0,00
Gmina Zławieś Wielka	0,23	0,24	3,77	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań RRW-11 za lata 2023-2024

Tabela 28 Realizacja zadań własnych z zakresu gleb

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Monitoring gleby gruntów rolniczych na terenie gminy	2023, 2024	Gmina Zławieś Wielka	1000,00	1000,00	budżet gminy
2.	Badanie gleb	2023-2024	Gmina Czernikowo	2991,36	2991,36	budżet gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

Tabela 29 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gleby

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Liczba miejsc poboru próbek na terenie Powiatu Toruńskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (Monitoring Chemizmu Gleb)	1	1	1	nie określono
2.	Odczyn gleby "pH " w zawiesinie H ₂ O (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	5,3	6,5*	6,5*	około 6,4
3.	Zawartość próchnicy w glebie [%] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	1,24	2,84*	2,84*	wzrost udziału próchnicy w glebie
4.	Zawartość WWA w glebie [µg*kg ⁻¹] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	259,7	93*	93*	zmniejszenie zawartości w glebie
5.	Zasolenie gleby [mg KCl*100g ⁻¹] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	34,03	31*	31*	zmniejszenie zawartości w glebie

*Dane za rok 2020 (dane publikowane co 5 lat)

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.7.7 Gleby - podsumowanie

Na podstawie informacji przekazanych przez Stację Chemiczno-Rolniczą można stwierdzić, że gleby użytkowane przez rolników w powiecie toruńskim charakteryzują się przeciętną jakością. Analizy chemiczne gleb ornich w skali kraju wskazują na ich stopniową regenerację. Równocześnie zauważalny jest trend spadkowy w zakresie zanieczyszczeń dostających się do gleby wraz z opadami, co wiąże się bezpośrednio z poprawą stanu atmosfery. Działania podejmowane w ramach tego obszaru interwencji są realizowane zgodnie z przyjętym planem.

3.8 Odpady

3.8.1 Odpady komunalne

W 2023 roku wymagany poziom recyklingu odpadów komunalnych dla gmin wynosił 35%, a w 2024 roku 45%. Gminy powinny również dążyć do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania.

Ocena stopnia realizacji tych wymogów przez gminy jest utrudniona, ponieważ część z nich zaprzestała publikowania informacji wymaganych ustawowo. Wśród gmin, które udostępniły stosowne dane, nie wszystkie osiągnęły wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia. Jeżeli nie nastąpi poprawa jakości selektywnej zbiórki odpadów u źródła, problem ten może się pogłębiać.

Tabela 30 Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023-2024

Lp.	Ilość zebranych odpadów komunalnych	Wartość w okresie	
		2023 r.	2024 r.
1.	Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku ogółem [Mg]	15 086,79	17 590,30
2.	Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg]	14 830,44	17 107,13
3.	Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku ogółem [Mg]	25 603,99	26 598,03
4.	Ilość odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg]	37 133,37	40 322,26
5.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg]	224,8	232,0
6.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	195,8	202,5
7.	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych we wszystkich zebranych odpadach w ciągu roku z gospodarstw domowych [%]	(15 086,79 / 37 133,37) x 100% = 40,63%	(17 590,30 / 40 322,26) x 100% = 43,62%

Źródło: Dane GUS BDL

Zgodnie z danymi GUS z terenu powiatu toruńskiego w roku 2024 zebranych zostało selektywnie 17 590,30 Mg odpadów, z czego 17 107,13 Mg stanowiły odpady z gospodarstw domowych. Wzrosła również ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku ogółem, z wartości 25 491,25 Mg odnotowanej w 2019 r. do wartości 26 598,03 Mg odnotowanej w 2024 r. Podobny

trend dotyczy odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych, których ilość wzrosła z 32 720,50 Mg w 2019 r. do wartości 40 322,26 Mg w 2024 r.

Trend wzrostowy zaobserwowano również dla ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca. W roku 2023 ilość odpadów wyniosła 224,8 kg, natomiast w roku 2024 wzrosła do 232,0 kg.

Pozytywnym sygnałem jest rosnący udział selektywnie zbieranych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w całkowitej masie odpadów z tej grupy. Wskaźnik ten wzrósł z 34,73% w 2019 roku do 43,62% w roku 2024.

Wzrost ilości wytwarzanych odpadów pozostaje w ścisłej korelacji z rosnącą siłą nabywczą mieszkańców. Jednocześnie obserwuje się pozytywny trend w zakresie selektywnej zbiórki, zwiększa się udział odpadów segregowanych, podczas gdy ilość odpadów niesegregowanych systematycznie maleje.

Poniżej przedstawiono zestawienie dot. ilości zbieranych odpadów komunalnych w podziale na gminy wchodzące w skład powiatu toruńskiego.

Tabela 31 Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz odpadów ulegających biodegradacji przez gminy powiatu toruńskiego w latach 2023-2024

Gmina	Osiągnięty poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]		Poziom składowania odpadów ulegających biodegradacji [%] nie więcej niż 35%	
	2023 poziom 35%	2024 poziom 45%	2023	2024
Gmina Chełmża	29,32	29,34	10,00	15,41
Miasto Chełmża	30,52	33,72	0,00	0,00
Gmina Czernikowo	29,56	42,93	0,00	0,00
Gmina Lubicz	29,94	32,59	0,00	0,00
Gmina Łubianka	38,44	48,02	0,00	0,00
Gmina Łysomice	37,63	46,93	0,00	0,00
Gmina Obrowo	30,78	36,97	0,00	0,00
Gmina Wielka Nieszawka	37,31	47,48	0,00	0,00
Gmina Zławieś Wielka	28,84	26,57	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opublikowanych w Analizach stanu gospodarki odpadami dla gmin

Dokonując analizy gospodarki odpadami komunalnymi na terenie analizowanych gmin, należy stwierdzić, że większości gmin nie udało się osiągnąć wymaganego przepisami prawa poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (wartości dla tych gmin, przedstawione w tab. 31, zostały wyróżnione kolorem).

Tabela 32 Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu toruńskiego w latach 2023-2024

Gmina	Liczba zorganizowanych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	
	2023	2024
Gmina Chełmża	1	1
Miasto Chełmża		
Gmina Czernikowo	1	1
Gmina Lubicz	1	1
Gmina Łubianka	1	1
Gmina Łysomice	1	1
Gmina Obrowo	1	2
Gmina Wielka Nieszawka	1	1
Gmina Zławieś Wielka	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opublikowanych w Analizach stanu gospodarki odpadami dla gmin

Tabela 33 Ilość zebranych odpadów niesegregowanych, segregowanych oraz masa wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2023-2024

Gmina	Ilość odpadów niesegregowanych zebranych w ciągu roku [Mg]		Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku [Mg]		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Gmina Chełmża	1 821,22	1 936,54	705,22	902,01	267	301
Miasto Chełmża	2 753,98	2 822,31	1 832,85	2 024,75	333	356
Gmina Czernikowo	1 986,28	2 172,86	938,76	1 099,68	328	370
Gmina Lubicz	5 503,36	5 617,06	2 935,36	3 561,60	397	431
Gmina Łubianka	1 679,99	1 810,51	891,73	1 034,28	321	347
Gmina Łysomice	2 688,55	2 767,26	1 610,15	2 004,34	395	435

Gmina	Ilość odpadów niesegregowanych zebranych w ciągu roku [Mg]		Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku [Mg]		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Gmina Obrowo	4 413,45	4 526,97	3 079,76	3 386,86	367	381
Gmina Wielka Nieszawka	1 400,22	1 484,02	1 126,54	1 336,06	487	542
Gmina Zławieś Wielka	3 356,94	3 460,50	1 966,42	2 240,72	334	350

Źródło: Dane GUS BDL

Głównymi problemami występującymi w prowadzonej przez gminy gospodarce odpadami komunalnymi są:

- niska jakością selektywnej zbiórki odpadów;
- rosnąca masa odpadów zmieszanych;
- niewystarczające zainteresowanie recyklerów zebranymi surowcami oraz ich niską cenę;
- rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym transportu i zagospodarowania odpadów;
- pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami, w tym także spalanie odpadów w paleniskach domowych.

3.8.2 Odpady przemysłowe

Z informacji przekazanych przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego wynika, że na terenie Powiatu Toruńskiego w 2023 roku wytworzono 58 233,63 Mg odpadów innych niż komunalne, co wskazuje wzrost w stosunku do wartości z 2018 roku wynoszącej 47 790,80 Mg.

Odpady te są zagospodarowywane na wiele sposobów – m.in. poprzez przekazanie ich osobom fizycznym do odzysku, przetwarzanie w instalacjach lub poza nimi.

Z danych zamieszczonych w BDO (stan na dzień 18 sierpnia 2025 r.) wynika, iż na terenie Powiatu Toruńskiego zlokalizowane są 3 stacje demontażu pojazdów, nie ma natomiast ani jednego punktu zbierania pojazdów. Należy mieć na uwadze, iż pojazdy wycofane z eksploatacji winny być przekazane do punktów zbierania lub stacji demontażu pojazdów, gdzie zostaną zdemontowane w bezpieczny dla środowiska sposób.

Na terenie powiatu działa również 1 zakład zajmujący się przetwarzaniem zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, 2 podmioty prowadzące działalność w zakresie recyklingu, oraz 7 podmiotów prowadzących recykling odpadów opakowaniowych, 2 zakłady przetwarzania oraz 255 podmiotów zajmujących się transportem odpadów.

Odpady mogą być przekazywane tylko uprawnionym podmiotom posiadającym stosowną decyzję i wpis do rejestru prowadzonego przez marszałka województwa lub osobom i jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami do wykorzystania na własne potrzeby, ale tylko w ściśle określonych przypadkach i w określony sposób.

Znaczne ilości odpadów są generowane przez zakłady produkcyjne oraz usługowe, będące wytwórcami odpadów innych niż komunalne, czyli niezaliczanych do grupy 20. Na podstawie dostępnego rejestru ustalono liczbę podmiotów wpisanych do „Działu XII – Wytwórca odpadów

zobowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów, które nie wymagają uzyskania pozwolenia na ich wytwarzanie ani pozwolenia zintegrowanego”. Według stanu na dzień 19 sierpnia 2025 r., w Powiecie Toruńskim zarejestrowanych było łącznie 1 129 takich podmiotów.

Pozostałe jednostki zajmujące się gospodarowaniem odpadami zostały ujęte w „Dziale XI – Podmioty wpisane do rejestru z urzędu lub dokonujące aktualizacji wpisu, zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach”. Są to m.in. podmioty posiadające pozwolenia na wytwarzanie odpadów, pozwolenia zintegrowane, zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, a także te, które uzyskały decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi lub zezwolenie na prowadzenie obiektu ich unieszkodliwiania. Na dzień 19 sierpnia 2025 r. liczba takich podmiotów w powiecie toruńskim wynosiła 56.

Na podstawie przepisów ustawy o odpadach oraz ustawy prawo ochrony środowiska, Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Toruniu sprawuje nadzór i kontrolę nad działalnością podmiotów w zakresie gospodarowania odpadami w zakresie ich wytwarzania, przetwarzania, zbierania. W roku 2023 wydano 4 decyzje na zbieranie i przetwarzanie odpadów oraz 3 decyzje na ich wytwarzanie. Natomiast w roku 2024 wydano 7 decyzji na zbieranie i przetwarzanie odpadów oraz 4 decyzje na wytwarzanie odpadów.

W zakresie niewłaściwego postępowania z odpadami Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska przeprowadził 12 kontroli podmiotów gospodarczych w 2023 r. oraz 10 kontroli w 2024 r.

Tabela 34 Ilość podmiotów wpisanych do bazy BDO prowadzących działalność na terenie powiatu toruńskiego – stan na dzień 19.08.2025 r.

Gmina	Ilość podmiotów wpisanych do BDO w Dziale XII	Ilość podmiotów wpisanych do BDO w Dziale XI
Gmina Chełmża	227	9
Gmina Czernikowo	75	3
Gmina Lubicz	242	18
Gmina Łubianka	89	5
Gmina Łysomice	131	7
Gmina Obrowo	166	6
Gmina Wielka Nieszawka	60	3
Gmina Zławieś Wielka	139	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy BDO

3.8.3 Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających

azbest. Jeśli włókna azbestu nie są uwalniane do powietrza minerał ten nie stanowi zagrożenia zdrowotnego dla ludzi. W czasie obróbki mechanicznej (itp. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeństwo ich wchłaniania, dlatego też proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy. Azbest wprowadzony do środowiska utrzymuje się w nim bardzo długo dzięki swoim właściwościom. Podstawowymi źródłami przedostawania się azbestu do środowiska w wyniku działalności człowieka jest transport, a także usuwanie oraz przeróbka odpadów przemysłowych. Obowiązek inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest ciąży na właścicielu nieruchomości.

Baza Wyrobów Azbestowych pozwoliła zweryfikować ilość azbestu na terenie poszczególnych gmin powiatu toruńskiego.

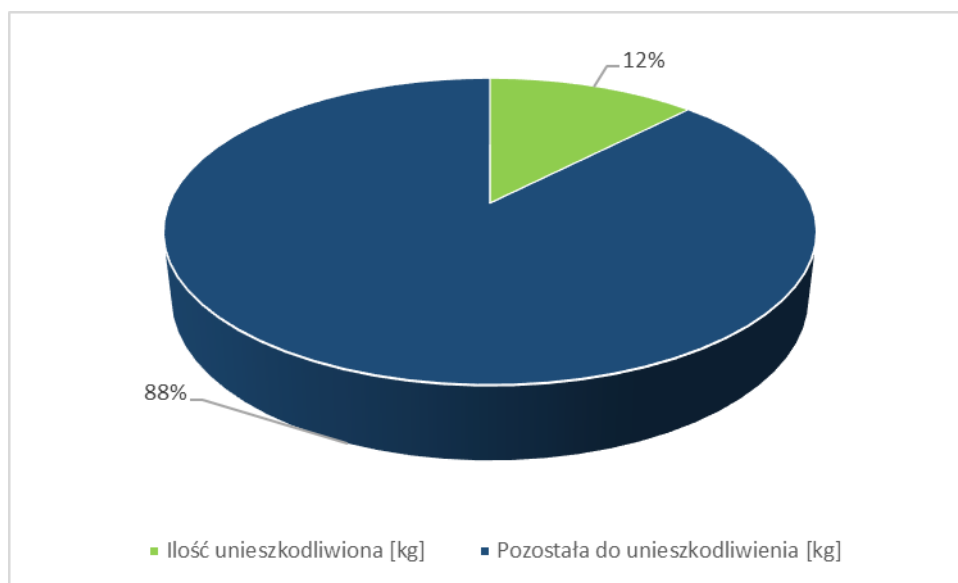
Tabela 35 Inwentaryzacja azbestu na terenie gmin powiatu toruńskiego- stan na 19.08.2025 r.

Gmina	Ilość zinwentaryzowana [kg]	Ilość unieszkodliwiona [kg]	Pozostała do unieszkodliwienia [kg]
Gmina Chełmża	4 855 670	890 574	3 965 097
Miasto Chełmża	954 030	114 652	839 378
Gmina Czernikowo	5 116 133	996 039	4 120 094
Gmina Lubicz	4 097 248	794 818	3 302 430
Gmina Łubianka	4 304 745	256 104	4 048 642
Gmina Łysomice	3 253 181	62	3 253 119
Gmina Obrowo	5 204 801	709 123	4 495 678
Gmina Wielka Nieszawka	729 143	142 013	587 130
Gmina Zławieś Wielka	3 217 091	10 076	3 207 015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bazaazbestowa.gov.pl/pl/>

Wg danych wskazanych w bazie dotychczas na terenie powiatu toruńskiego unieszkodliwiono 3 913 461 kg azbestu, natomiast do unieszkodliwienia zostało jeszcze 27 818 583 kg, co stanowi 88% ogólnej ilości zinwentaryzowanego azbestu.

Wykres 1 Inwentaryzacja azbestu na terenie gmin powiatu toruńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bazaazbestowa.gov.pl/pl/>

Brak bieżących aktualizacji w Bazie Azbestowej uniemożliwia rzetelną ocenę rzeczywistego stanu zinwentaryzowanych materiałów zawierających azbest oraz postępu w ich eliminacji. W związku z niewielkim zakresem działań związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych, podkreśla się, że również władze powiatowe mają możliwość opracowania i wdrażania lokalnych programów wspierających eliminację tych materiałów, oferując pomoc mieszkańcom. Dodatkowo powiaty mogą inicjować kampanie edukacyjne i informacyjne, które zwiększą świadomość społeczną w tym obszarze.

„Dzikie wysypiska”

Jednym z kluczowych mierników efektywności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na poziomie gminnym jest liczba nielegalnych miejsc składowania odpadów, tzw. „dzikich wysypisk”. Analiza danych z badanego okresu pokazuje, że ich występowanie było stosunkowo rzadkie. Niemniej jednak problem nielegalnego wyrzucania odpadów nadal się pojawia, szczególnie w przypadku odpadów budowlanych oraz przedmiotów o dużych gabarytach.

Warto zaznaczyć, że wszystkie zidentyfikowane nielegalne składowiska zostały usunięte, a ich pojawianie się miało charakter incydentalny. Gminy podejmowały również odpowiednie kroki administracyjne, zobowiązując właścicieli terenów do uprzątnięcia odpadów z miejsc, które nie są przeznaczone do ich składowania czy przechowywania.

Tabela 36 Dzikie wysypiska

Gmina	Ilość zewidencjonowanych dzikich wysypisk		Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk		Ilość usuniętych dzikich wysypisk		Ilość odpadów komunalnych zebranych podczas likwidacji dzikich wysypisk w Mg	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Gmina Chełmża	-*	-*	-*	-*	5	5	20,0	10,7
Miasto Chełmża	1	0	50	0	1	0	30,0	0,0
Gmina Czernikowo	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Gmina Lubicz	-*	-*	-*	-*	0	2	0,0	10,0
Gmina Łubianka	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Gmina Łysomice	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Gmina Obrowo	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Gmina Wielka Nieszawka	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Gmina Zławieś Wielka	-*	-*	-	-	1	2	0,3	0,5

Źródło: Dane GUS BDL

-*brak danych w GUS BDL

W zakresie niewłaściwego postępowania z odpadami Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Delegatura we Włocławku, w piśmie z dn. 26 września 2025 r. poinformował, że w 2023 r. przeprowadzono 12 kontroli podmiotów gospodarczych, natomiast w 2024 r. 10 kontroli.

Tabela 37 Realizacja zadań własnych z zakresu gospodarki odpadami

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Monitoring i kontrola gospodarki odpadami i instalacji zagospodarowania odpadów	ciągły	Gmina Lubicz	- *	- *	budżet gminy
2.	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	ciągły	Gmina Lubicz	6 295 837,95	8 090 108,34	budżet gminy
3.	Modernizacja systemu gospodarki odpadami w gminach, w tym: – Budowa/modernizacja PSZOK, stacji przeładunkowych, instalacji do przetwarzania odpadów, punktów zbiórki żywności (np. jadalni) – Rozbudowa/modernizacja/rekultywacja składowisk odpadów, instalacji do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów – Zakupy pojemników i kontenerów na odpady, w tym do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – Zakupy pojazdów do zbierania odpadów	- *	Gmina Lubicz	- *	- *	- *
4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	2013 2032	Gmina Lubicz	51 833,56	72 431,42	budżet gminy, WFOSiGW w Toruniu
5.	Aktualizacja programów usuwania wyrobów zawierających azbest	2013 2032	Gmina Lubicz	- *	- *	budżet gminy
6.	Likwidacja nielegalnych miejsc składowania i magazynowania odpadów	ciągły	Gmina Lubicz	- *	10 000 zł	budżet gminy
7.	Działania w celu osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	ciągły	Gmina Lubicz	- *	- *	budżet gminy
8.	Działania w celu osiągnięcia wymaganych	ciągły	Gmina Lubicz	- *	- *	budżet gminy

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	poziomów ograniczenia składowania odpadów komunalnych					
9.	Promowanie kompostowania przydomowego	od 2020 r. do bieżąco	Gmina Lubicz	- *	- *	budżet gminy
10.	Promowanie zachowań rozwiązań organizacyjnych i technicznych ograniczających marnotrawienie żywności	od 2020 r. do bieżąco	Gmina Lubicz	- *	- *	budżet gminy
11.	Selektywna zbiórka odpadów obejmująca wszystkich mieszkańców i wzrost recyklingu	2023, 2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	- *
12.	Rozbudowa i modernizacja PSZOK w Jackowie	2023-2026	Gmina Czernikowo	- *	- *	- *
13.	Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	2023, 2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	- *
14.	Usuwanie odpadów zagrażających życiu lub zdrowiu ludzi oraz środowisku w tym likwidacja nielegalnych składowisk odpadów	2023, 2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	- *

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

*- * brak danych od jednostki*

Tabela 38 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku ogółem [Mg] (GUS)	11538,02	15 086,79	17 590,30	zwiększenie ilości
2.	Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg] (GUS)	11.365,18	14 830,44	17 107,13	wg potrzeb
3.	Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku ogółem [Mg] (GUS)	25 491,25	25 603,99	26 598,03	wg potrzeb
4.	Ilość odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg] (GUS)	32 720,50	37 133,37	40 322,26	wg potrzeb, zmniejszenie wskaźnika
5.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg] (GUS)	236,8	224,8	232,0	wg potrzeb
6.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] (GUS)	198,4	195,8	202,5	wg potrzeb
7.	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych we wszystkich zebranych odpadach w ciągu roku z gospodarstw domowych [%]	Obliczenia: $(11.365,18 / 32.720,50) \times 100\% = 34,73 \%$	$(15 086,79 / 37 133,37) \times 100\% = 40,63\%$	$(17 590,30 / 40 322,26) \times 100\% = 43,62\%$	zwiększenie wartości wskaźnika

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.8.4 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów - posumowanie

Wzrost ilości generowanych odpadów nadal pozostaje ściśle powiązany ze zwiększającą się konsumpcją, co wskazuje na brak skutecznych mechanizmów ograniczających ich powstawanie. Pomimo dekady funkcjonowania lokalnych systemów gospodarki odpadami oraz wprowadzenia bardziej rygorystycznych przepisów dotyczących selektywnej zbiórki, gminy nadal napotykają trudności związane z jakością materiałów odzyskiwanych z odpadów komunalnych.

Brak możliwości technicznego pozyskania danych dotyczących odpadów pochodzących z innych źródeł niż komunalne, ogranicza pełną ocenę sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.

Starostwo Powiatowe w Toruniu prowadzi cyfrowe rejestry wydanych zezwoleń, co umożliwia bieżący monitoring kluczowych zapisów decyzji administracyjnych – takich jak okres obowiązywania zezwoleń, forma zabezpieczenia roszczeń czy jego wysokość. Dzięki temu możliwe jest skuteczne przeciwdziałanie nieprawidłowościom i patologiom w obszarze gospodarowania odpadami.

Wciąż aktualny pozostaje także problem zbyt wolnego tempa usuwania wyrobów zawierających azbest. Taki stan rzeczy może znacząco utrudnić realizację celów przewidzianych w krajowym Programie usuwania wyrobów azbestowych, którego horyzont czasowy sięga roku 2032.

3.9 Zasoby przyrodnicze

3.9.1 Formy ochrony przyrody

Powiat toruński, ze względu na swoją wyjątkową bioróżnorodność i różnorodne ekosystemy, stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Region ten charakteryzuje się obecnością licznych form ochrony przyrody, które mają na celu zachowanie unikalnych zasobów przyrodniczych, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Ochrona przyrody w powiecie toruńskim obejmuje szeroką gamę obszarów chronionych, w tym rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Ochrona zasobów przyrodniczych jest realizowana na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.). Ochrona przyrody, w jej rozumieniu polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody.

Na terenie powiatu toruńskiego wyróżniamy następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerваты Przyrody Rzeka Drwęca,
- Rezerwat przyrody Las Piwnicki,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędzi Kotliny Toruńskiej,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wydmowy na południe od Torunia,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Torfowisko-Jeziorno-Leśny Zgniłka-Wieczno-Wronie,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wydm Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej część wschodnia i zachodnia,
- Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Wisły,
- Obszar Natura 2000 Niszawska Dolina Wisły,
- Obszar Natury 2000 Dolina Drwęcy,
- Obszar Natury 2000 Dybowska Dolina Wisły,
- Obszar Natury 2000 Wydmy Kotliny Toruńskiej,
- Obszar Natury 2000 Sołecka Dolina Wisły,
- Obszar Natury 2000 Leniec w Chorągiewce,
- Obszar Natury 2000 Włocławska Dolina Wisły,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jar przy Strudze Lubickiej,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Las Zamkowo-Leszczyński,
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody.

Zgodnie z informacją podaną na stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy 19 maja 2025 roku w ramach projektu „100 rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych” ogłoszono powstanie 4 nowych rezerwatów przyrody. Na terenie powiatu toruńskiego utworzony Rezerwat „Zbocza Dybowskie” w Nadleśnictwie Cierpiszewo, który obejmuje ok. 454 ha lasów i muraw oraz otulinę ok. 52 ha.

Cel ochrony: Zachowanie cennych przyrodniczo i krajobrazowo zespołów roślinnych - łągów, grądu zboczowego, świetlistej dąbrowy i unikatowych zbiorowisk stepowych z runem złożonym z gatunków kserotermicznych.

Obiekt stanowi cenne przyrodniczo i krajobrazowo zespoły roślinności łągu wierzbowo topolowego, grądu zboczowego, świetlistej dąbrowy i unikatowe zbiorowiska stepowe z runem złożonym z gatunków kserotermicznych występujące wzdłuż skarpy wiślanej. Na obszarze tym występuje kilkadziesiąt gatunków roślin objętych ochroną gatunkową, a także ginących lub zagrożonych, tj. zdrojówka rutewkowata *Isopyrum thalictroides*, kokorycz pełna *Corydalis solida*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, kokorycz pusta *Corydalis fabacea*, lilia złotogłów *Lilium martagon* i kopytnik pospolity *Asarum europaeum*.

W 2023 i 2024 roku w powiecie toruńskim odnotowano następujące zmiany w zakresie nasadzeń i ubytków roślinności, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS):

- Nasadzenia drzew w miastach i na wsi wyniosły 703 sztuki w 2023 roku oraz 357 sztuk w 2024 roku.
- Nasadzenia krzewów w tym samym okresie wyniosły 2 366 sztuk w 2023 roku i 2 119 sztuk w 2024 roku.
- Ubytek drzew w powiecie toruńskim wyniósł 740 sztuk w 2023 roku, a w 2024 roku spadł do 658 sztuk.
- W przypadku ubytków krzewów zanotowano spadek powierzchni o 10 m² w 2023 roku oraz 5 m² w 2024 roku.

Dane te ukazują aktywność w zakresie zarówno nasadzeń, jak i zarządzania ubytkami roślinności, które mają na celu utrzymanie równowagi ekologicznej w regionie.

Na podstawie raportów o stanie środowiska dla powiatu toruńskiego w roku 2024 Wydział Środowiska wydał 185 decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów. W Wydziale Środowiska prowadzony jest rejestr zwierząt należących do gatunków podlegających ograniczeniu handlu na podstawie ustawy o ochronie przyrody i przepisów Unii Europejskiej zaliczanych do płazów, gadów, ptaków, ssaków. W omawianym okresie wydano 18 zaświadczeń dla 24 zwierząt.

W 2023 r. na podstawie o ochronie przyrody wydano 160 decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów. W Wydziale jest prowadzony rejestr zwierząt należących do gatunków podlegających ograniczeniom handlu (na podstawie ustawy o ochronie przyrody i przepisów Unii Europejskiej), zaliczanych do płazów, gadów, ptaków, ssaków. W omawianym okresie wydano 11 zaświadczeń dla 11 zwierząt.

3.9.2 Lasy

W okresie objętym raportem poziom lesistości powiatu pozostał niezmienny względem wartości bazowej i wynosił 33,7%. Jednocześnie odnotowano wzrost całkowitej powierzchni lasów w porównaniu zarówno do roku bazowego (2019), jak i do poprzednich okresów raportowania (lata 2021 i 2022). Na koniec 2024 roku powierzchnia ta osiągnęła 42 523,76 ha, co wynikało ze zwiększenia areału lasów publicznych.

W przypadku lasów prywatnych, tj. niebędących własnością Skarbu Państwa, obowiązek sporządzenia Uproszczonych Planów Urządzania Lasu spoczywa na Staroście.

W okresie objętym raportem Starosta Toruński zatwierdził następujące Uprozczone Plany Urządzania Lasu (UPUL):

- W dniu 2 stycznia 2023 r. Starosta Toruński zatwierdził trzy Uprozczone Plany Urządzania Lasu dla gruntów leśnych niebędących własnością Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych, położonych na terenie powiatu toruńskiego, w gminach: Chełmża, Łubianka oraz Łysomice.

- W dniu 30 maja 2023 r. zatwierdzono kolejny Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów prywatnych zlokalizowanych w gminie Obrowo, obejmujących miejscowości: Osiek nad Wisłą, Stajenczynki oraz Zawały.
- W dniu 8 sierpnia 2023 r. Starosta Toruński zatwierdził Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów będących własnością Gminy Zławieś Wielka, obejmujących miejscowości: Czarne Błoto, Rozgarty, Skłudzewo, Toporzysko, Zarośle Cienkie, Zławieś Mała oraz Zławieś Wielka.

W roku 2025 zlecono opracowanie kolejnego Uprozczonego Planu Urządzenia Lasu dla Gminy Zławieś Wielka.

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych w latach 2023-2024 na terenie powiatu toruńskiego podjęto kilka zadań własnych oraz monitorowanych, których stopień realizacji został przedstawiony w tabelach poniżej

Tabela 39 Realizacja zadań z działu zasoby przyrodnicze

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Wykonanie nasadzeń na gruntach Nadleśnictwa Toruń, przebudowa drzewostanów iglastych na mieszane z większym udziałem gatunków liściastych-buka, dęba	2021-2025	Nadleśnictwo Toruń	364 873,01	219 640,07	środki własne Nadleśnictwa Toruń
2.	Nasadzanie zastępczych drzew – w ramach przebudowy/rozbudowy dróg	2021-2025	Powiatowy Zarząd Dróg	ok. 697,90	ok. 50 240	środki własne, dofinansowania
3.	Nasadzanie zastępcze drzew-własne	2021-2025	Powiatowy Zarząd Dróg	50 642,58	6 100,79	środki własne
4.	Nasadzenie drzew i krzewów	2024	Gmino Obrowo	- *	72 000	środki własne, WFOŚiGW
5.	Utrzymanie szlaków turystycznych	2023-2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	Gmina Czernikowo
6.	Nasadzanie drzew i krzewów	2023-2024	Gmina Czernikowo	60 495,00	88 940,00	Gmina Czernikowo

*Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki
w danym roku nie poniesiono kosztów w związku z realizacją zadania*

Tabela 40 Wskaźniki monitorowania zadań z działu formy ochrony przyrody

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Nasadenia drzew ogółem [szt.] (GUS)	932	703	357	wzrost ilości wg potrzeb
2.	Ubytki drzew ogółem [szt.] (GUS)	627	740	658	wg potrzeb
3.	Bilans nasadzeń drzew względem ubytków (obliczenia własne)	+305	-37	-283	wzrost ilości wg potrzeb
4.	Nasadenia krzewów ogółem [szt.] (GUS)	1539	2366	2119	wzrost ilości wg potrzeb
5.	Ubytki krzewów ogółem [m ²] (GUS)	14	10	5	wg potrzeb
6.	Parki spacerowo – wypoczynkowe [szt.] (GUS)	3	3	3	wg potrzeb
7.	Powierzchnia parków spacerowo – wypoczynkowych [ha] (GUS)	11,3	11,30	11,30	wg potrzeb
8.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej [ha] (GUS)	42,72	43,48	-*	wg potrzeb
9.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha] (GUS)	42697,05	43 084,74	43 084,74	wzrost powierzchni wg potrzeb
10.	Powierzchnia rezerwatów chronionych [ha] (GUS)	114,72	114,72	114,72	wzrost powierzchni wg potrzeb
11.	Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu [ha] (GUS)	42315,97	42 662,59	42 662,59	wzrost powierzchni wg potrzeb
12.	Powierzchnia rezerwatów i pozostałych formy ochrony przyrody na obszarach chronionego	436,49	436,49	436,49	wzrost powierzchni wg potrzeb

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
	krajobrazu [ha] (GUS)				
13.	Powierzchnia użytków ekologicznych [ha] (GUS)	699,15	709,51	709,51	wzrost powierzchni wg potrzeb
14.	Pomniki przyrody ogółem [szt.] (GUS)	110	112	111	wzrost ilości wg potrzeb
15.	Powierzchnia lasów [ha] (Starostwo Powiatowe)	42.646,20 wg GUS 41.454,02	42 518,26	42 523,76	wzrost powierzchni wg potrzeb
16.	Udział powierzchni lasów w powierzchni powiatu [%] (Starostwo Powiatowe)	34,75 wg GUS 33,7	33,7	33,7	wzrost powierzchni wg potrzeb
17.	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych [ha] (Starostwo Powiatowe)	819,53	b.d.*	b.d.*	wzrost powierzchni wg potrzeb
18.	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych [%] (Starostwo Powiatowe)	0,67	b.d.*	b.d.*	wzrost powierzchni wg potrzeb
19.	Gatunki zwierząt łownych występujących na terenie powiatu (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RLO-3.1i; Zestawienie dla: woj. kujawsko-pomorskie: Powiat Toruński)	Wg stanu na: 10 marca 2020 r.: Łosie, Jelenie, Daniele, Sarny, Muflony, Dzikie, Lisy - 709, Jenoty - 173, Borsuki - 198, Kuny - 396, Norki amerykańskie – 236, Tchórze zwyczajne - 254, Piżmaki - 100, Zające szaraki - 4066, Dzikie króliki - 172	Wg stanu na: 10 marca 2024 r.: Łosie - 266, Jelenie - 663, Daniele - 86, Sarny - 2698, Muflony – 10, Dzikie – 137, Lisy - 892, Borsuki - 256, Szakale złociste- 8 Kuny - 548 Norki amerykańskie – 271, Tchórze zwyczajne –	Wg stanu na: 10 marca 2025 r.: Łosie - 275, Jelenie - 613, Daniele - 84, Sarny - 2884, Muflony – b.d., Dzikie – 149. Lisy - 899, Borsuki - 284, Szakale złociste- 9 Kuny - 564 Norki amerykańskie – 262, Tchórze zwyczajne –	co najmniej utrzymanie składu gatunkowego

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
			216, Zające szaraki – 5701, Dzikie króliki – 107	234, Zające szaraki – 5596, Dzikie króliki – 85.	

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

*- * brak danych w GUS BDL*

*b.d. *-brak danych*

3.9.3 Formy ochrony przyrody - podsumowanie

Na terenie powiatu toruńskiego w analizowanym okresie odnotowano wzrost powierzchni objętej formami ochrony przyrody. Jednocześnie poziom lesistości pozostał stabilny względem wartości bazowej, utrzymując się na poziomie 33,7%. Mimo to całkowita powierzchnia lasów zwiększyła się zarówno w porównaniu do roku bazowego, jak i wcześniejszych okresów raportowania. Na koniec 2024 roku wyniosła ona 42 523,76 ha, co było efektem rozszerzenia arealu lasów publicznych.

Wskaźniki monitorujące stan ochrony przyrody wskazują, że cele związane z zachowaniem krajobrazu i bioróżnorodności są skutecznie realizowane. Efektem tego jest pojawianie się gatunków zwierząt, których obecność w bezpośrednim sąsiedztwie człowieka może być dla mieszkańców zaskakująca.

Jeżeli chodzi o realizację zadań na lata 2023-2024 zaplanowano realizację 6 zadań, które zostały w pełni wykonane. Nakład finansowy w 2023 roku wynosił ok. 476 708,49 zł, natomiast w 2024 roku oszacowano, że poniesiona koszt w wysokości ok. 436 920,86 zł.

Ochrona zasobów przyrodniczych stanowi szczególnie istotny element dla utrzymania prawidłowego stanu środowiska. Pozwala na zachowanie różnorodności biologicznej, jak również odpowiada za ważny filar adaptacji do zmian klimatu. Obecność obszarów zielonych pozwala m.in. na zwiększenie powierzchni dla infiltracji wód opadowych – zmniejszając ryzyko lokalnych potopień, których źródłem są nawałne deszcze, a także minimalizację skutków wzrostu temperatury – łagodząc zjawisko miejskich wysp ciepła. Obszary zielone wpływają na lokalny mikroklimat regulując jego wilgotność, temperaturę odporność na wiatr oraz suszę. Dodatkowo, odpowiadają za utrzymanie prawidłowych wzorców krajobrazowych, wpływając pozytywnie na zdrowie i samopoczucie mieszkańców obszaru

3.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z art. 3 pkt. 23 Ustawy Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska dostępny jest wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w tym:

- zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR),
- zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Na obszarze Powiatu Toruńskiego zlokalizowany jest zakład o dużym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych tj. PERN S.A. Baza Paliw nr 11 przy ul. Łukasiewicza 1 w Zamku Bierzgowskim. Zakład podlega systematycznym kontrolom prowadzonym przez przedstawicieli Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Zgodnie z prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska rejestrem zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awarii w latach 2023-2024 nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Delegatura we Włocławku (dane z dn. 11 lipca 2025 r.), 23 kwietnia 2024 r. doszło do rozszczelnienia rurociągu podziemnego między zbiornikami nr 27 i 24 na terenie bazy, podczas prowadzenia operacji przepompowywania paliwa między zbiornikami i wycieku oleju napędowego w ilości 7407 kg. Druga awaria miała miejsce 30 kwietnia 2024 r. Doszło wówczas do rozszczelnienia rurociągu podziemnego między zbiornikiem nr 20 i zbiornikami nr 2, nr 4 i nr 5 na terenie bazy, podczas prowadzenia operacji przepompowywania paliwa między zbiornikami i wycieku oleju napędowego w ilości 8230 kg. W roku 2023 r. nie odnotowano poważnych awarii.

Z danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu wynika, że na terenie powiatu toruńskiego w 2024 roku odnotowano 1 534 interwencji, w tym 357 pożarów, z czego: 339 zakwalifikowano jako małe, 18 jako średnie, 1 069 przypadków miejscowych zagrożeń, 108 fałszywych alarmów.

Najczęstszymi przyczynami pożarów było: nieostrożne obchodzenie się z otwartym ogniem przez osoby dorosłe (np. papierosy, zapalki) – 130 przypadków i niewłaściwe użytkowanie urządzeń grzewczych na paliwa stałe, ciekłe lub gazowe – 50 przypadków.

Najwięcej interwencji związanych z pożarami miało miejsce: w budynkach mieszkalnych – 92 zdarzenia, na terenach uprawnych – 51 zdarzeń, w środkach transportu – 35 zdarzeń.

Do najczęstszych przyczyn miejscowych zagrożeń należały: ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany i silne wiatry – 314 przypadków, naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym – 232 przypadki. Najwięcej interwencji w tym zakresie dotyczyło: środków transportu – 260 działań, budynków mieszkalnych – 143 działania.

Tabela 41 Realizacja zadań własnych z zakresu poważnych awarii i zagrożeń naturalnych

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Rozbudowa systemu ostrzegania i alarmowania w wypadku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń	2023	Gmina Lubicz	8 942,00	- *	budżet gminy
2.	Zakupy materiałów i sprzętu ratowniczo-gaśniczego	2023, 2024	Gmina Lubicz	56 273,00	26 453,00	Fundusz sprawiedliwości
3.	Doposażenie jednostek PSP i OSP	2023	Gmina Lubicz	21 000,00	- *	Dotacja celowa
4.	Uwzględnianie w mpzp zakładów ZDR i ZZR	-	Gmina Lubicz	- *	- *	-
5.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	-	Gmina Lubicz	- *	- *	-
6.	Naprawa syren znajdujących się przy remizach gminnych jednostek OSP, wg. potrzeb	2023, 2024	Gmina Chełmża	2 000,00	2 000,00	środki z budżetu gminy przeznaczone na OSP
7.	Naprawa uszkodzeń dot. jednostek OSP, wg potrzeby	2023, 2024	Gmina Chełmża	ok. 60 000,0	ok 60 000,00	środki z budżetu gminy przeznaczone na OSP
8.	Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP w Kuczwalach i Zelgnie	2023, 2024	Gmina Chełmża	800 000,00	ok. 50 000,00	środki z budżetu gminy przeznaczone na OSP
9.	Zakup samochodu pożarniczego z drabiną mechaniczną OSP Papowo Toruńskie	2023	Gmina Łysomice	260 000,00	- *	dotacja dla OSP
10.	Zakup sprzętu dla OSP Turzno w ramach projektu pn. „Nowoczesne służby ratownicze”	2023	Gmina Łysomice	26800,00	- *	dotacja dla OSP
11.	Zakup sprzętu hydraulicznego na rzecz OSP Steklin	2023	Gmina Czernikowo	26 453,00	- *	dofinansowanie dla OSP
12.	Zakup ubrań specjalnych i wyposażenia niezbędnego do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych	2023	Gmina Czernikowo	29 118,50	- *	dotacja dla OSP

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
13.	Dostawa fabrycznie nowego średniego samochodu ratowniczo- gaśniczego dla OSP w Czernikowie	2023	Gmina Czernikowo	344 289,00	- *	dotacja dla OSP
14.	Dostawa fabrycznie nowego średniego samochodu ratowniczo- gaśniczego dla OSP w Steklinie	2023	Gmina Czernikowo	699 650,00	- *	dotacja dla OSP
15.	Dostawa samochodu ratowniczo - gaśniczego dla OSP w Mazowszu	2023	Gmina Czernikowo	49 900,00	- *	dotacja dla OSP
16.	Zakup ubrań specjalnych i wyposażenia niezbędnego do udziału w akcjach ratowniczo- gaśniczych	2024	Gmina Czernikowo	- *	42 022,34	dotacja dla OSP
17.	Dofinansowanie do zakupu samochodu dla OSP w Osówce	2024	Gmina Czernikowo	- *	60 000,00	dotacja dla OSP
18.	Zakup samochodu patrolowo-gaśniczego	2024	Nadleśnictwo Dobrzejewice	- *	256 749,09 zł	środki własne
19.	Przebudowa dojazdu pożarowego nr 18	2024	Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń	- *	2 012 351,86	środki własne

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki
*- * brak danych od jednostki*

Tabela 42 Wskaźniki monitorowania zadań z działu zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 roku	Wartość w okresie raportowania		Wartość docelowa do 2025 r.
			2023 r.	2024 r.	
1.	Liczba zakładów ZZR (Wykaz Komendanta PSP)	0	0	0	wg potrzeb
2.	Liczba zdarzeń w zakładach ZDR (Komenda PSP w Toruniu)	0	0	2	0
3.	Liczba zdarzeń w zakładach ZZR (Komenda PSP w Toruniu)	0	0	0	0
4.	Liczba pożarów lasów w RDLP w Toruniu [szt.] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	91	165	161	zmniejszenie ilości zmniejszenie powierzchni
5.	Łączna powierzchnia spalonych lasów w RDLP w Toruniu [ha] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	24,13	22,05	27,32	zmniejszenie powierzchni
6.	Przeciętna powierzchnia spalonego lasu w trakcie jednego pożaru w RDLP w Toruniu [ha] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	0,27	0,13	0,17	zmniejszenie powierzchni

Źródło: Program ochrony środowiska do powiatu toruńskiego na lata 2021-2025

3.10.1 Zagrożenia poważnymi awariami – podsumowanie

W raportowanym okresie zmniejszyła się powierzchnia przeciętnej powierzchni spalonego lasu w trakcie jednego pożaru w RDLP w Toruniu.

3.11 Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna w powiecie toruńskim w latach 2023 i 2024 miała na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promowanie postaw proekologicznych. Realizowane działania koncentrowały się na przekazywaniu wiedzy na temat ochrony środowiska, w tym szczególnie na poprawie jakości powietrza i zapobieganiu jego zanieczyszczeniu.

W ramach podejmowanych inicjatyw, mieszkańcy powiatu mieli możliwość uczestniczenia w różnych formach edukacyjnych, które pozwalały na zdobycie praktycznych informacji o ochronie środowiska oraz proekologicznych rozwiązaniach. Działania te miały na celu nie tylko podniesienie świadomości na temat kwestii ekologicznych, ale także inspirowanie do aktywnego uczestnictwa w poprawie stanu środowiska naturalnego w regionie.

Starostwo powiatowe co roku organizuje konkurs pt. "Chroń swoje płuca". Konkurs ten dotyczy wiedzy z zakresu ochrony powietrza, realizowanego w ramach popularyzacji Programów ochrony powietrza dla powiatu toruńskiego, Programu ochrony środowiska dla powiatu toruńskiego oraz

działań proekologicznych powiatu. Konkurs miał formę testu. Jest to jedna z form edukacji ekologicznej z której mogą skorzystać mieszkańcy powiatu.

Tabela poniżej przedstawia zadania, które były realizowane w latach 2023-2024 w zakresie edukacji ekologicznej.

Tabela 43 Realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
1.	Cyklicznie organizowany festyn popularyzujący produkty regionalne, tradycyjne, rękodzieło ludowe i przedsiębiorczość na wsi	2023-2024	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Oddział w Przysieku (+ Powiat Toruński)	brak możliwości oszacowania kosztów		środki własne gmin
2.	Cyklicznie organizowany „Olimpiada wiedzy rolniczej”	2023-2024	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Oddział w Przysieku (+ Powiat Toruński)	ok. 9 500		środki własne
3.	Przedsięwzięcie pt:”Ekologicznie, nie tylko teoretycznie – zajęcia ekologiczne dla uczniów Szkoły Podstawowej im. ks. Jerzego Popiełuszki w Górsku”. Regionalny Program Priorytetowy Edukacja Ekologiczna 2024-terenowe zajęcia edukacyjne	2024	Gmina Zławieś Wielka	- *	19 399,50	Urząd Gminy Zławieś Wielka, WFOŚiGW w Toruniu
4.	Przedsięwzięcie pt.”Ekozakątek – pracownia OZE w Szkole Podstawowej w Górsku „Priorytetowy Program Regionalny Wsparcie Edukacji Ekologicznej „Ekopracownia – zielone serce szkoły”	2024	Gmina Zławieś Wielka	- *	82 991,65	Urząd Gminy Zławieś Wielka, WFOŚiGW w Toruniu
5.	Akcja Wiosenna Sprzątanie miasta Chełmży dla dzieci i młodzieży wraz z konkursem plastycznym pt.” Zmiany zaczyna się od działania”	2023	Gmina Miasto Chełmża	7 540,77	- *	środki własne Gminy Miasta Chełmża
6.	Akcja Sprzątania Świata połączona z konkursem plastycznym pt.” Sprzątanie świata łączy ludzi”	2023	Gmina Miasto Chełmża	7 877,52	- *	środki własne Gminy Miasta Chełmża
7.	Rozpowszechnianie ulotek dotyczących segregacji odpadów	2023-2024	Gmina Miasto Chełmża wraz z Zakładem Gospodarki Komunalnej Sp z o.o. w Chełmży	bezkosztowo		- *
8.	Akcja Wiosenna Sprzątanie miasta Chełmży dla dzieci i młodzieży wraz z konkursem plastycznym pt.” Planeta vs Plastik”	2024	Gmina Miasto Chełmża	- *	8 340,23	środki własne Gminy Miasta Chełmża
9.	Akcja Sprzątania Świata połączona z konkursem	2024	Gmina Miasto Chełmża	- *	7 860,00	środki własne

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	plastycznym pt.” Na straży czystej ziemi”					Gminy Miasta Chełmża
10.	Akcje ekologiczne: - sprzątanie świata-akcja ogólnoszkolna, - czysta rzeka- akcja gminna, - sadzenie drzewek – akcja ogólnoszkolna współudział Lasów Państwowych, - obchody Dni Ziemi – akcja ogólnoszkolna, - udział szkół w projekcie ministerialnym Aktywni Błękitni, - akcja informacyjno-ulotkowa „Czyste Powietrze”	2023-2024	Gmina Czernikowo	3 750	5 000	środki własne Gminy Czernikowo oraz JST
11.	Prowadzenie różnych akcji związanych z edukacją ekologiczną	2023-2024	Gmina Lubicz	6 5000		WFOŚiGW, inne
12.	Eko warsztaty w Przysieku	2023-2024	Gmina Łubianka	0		-
13.	Akcja sprzątania świata „Harcerze”	2023-2024	Gmina Łubianka	0		-
14.	Zajęcia i działania edukacyjne w szkołach	2023-2024	Gmina Łubianka	0		-
15.	Warsztaty edukacyjne na ścieżce edukacyjnej w PSZOK w Przecznie	2023-2024	Gmina Łubianka	0		-
16.	Program „Znam przyrodę naszego województwa kujawsko-pomorskiego”	2024	Gmina Łubianka	- *	4 500	WFOŚiGW
17.	Dotacje udzielone różnym fundacjom i instytucjom promującym ochronę środowiska	2023-2024	Powiat Toruński	40 000	48 000	Powiat Toruński
18.	Konkurs ekologiczny „Razem działamy, czysto oddychamy!”-test o powietrzu	2024	Powiat Toruński	- *	4 430	WFOŚiGW
19.	Konkurs „Piękna Zagroda”	2023-2024	Powiat Toruński	343,82	7 000	Powiat Toruński
20.	Konkurs „Chroń Swoje Płuca”	2023-2024	Powiat Toruński	2 320	1 795,80	Powiat Toruński
21.	XXXIV Olimpiada Wiedzy Rolniczej	2023-2024	Powiat Toruński	2 000		Powiat Toruński
22.	Udział w lokalnych konkursach ekologicznych oraz akcjach typu Sprzątanie świata ze Szkołą Podstawową w Młyńcu, konkurs „Strażnik	2024	Powiat Toruński	- *	1 590	Powiat Toruński

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2023 r.	2024 r.	
	czystej Ziemi” oraz udział w festynach, dożynkach					
23.	Prowadzenie edukacji ekologicznych w szkołach, udział w Pikniku Militarnym, stoiska promocyjne	2023-2024	Nadleśnictwo Gniewkowo	- *	- *	
24.	Akcja „Sprzątanie świata”	2023-2024	Gmina Zławieś Wielka	804,82	- *	
25.	Edukacja w zakresie szkodliwości sprawdzania gatunków obcych i promocja zalesienia	2023-2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	
26.	Edukacja mieszkańców w zakresie powstawania odpadów	2023-2024	Gmina Czernikowo	- *	- *	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez ankietowane jednostki

- brak danych od jednostki*

3.11.1 Edukacja ekologiczna - podsumowanie

Edukacja ekologiczna w powiecie toruńskim w latach 2023–2024 koncentrowała się na zwiększaniu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promowaniu postaw proekologicznych. Działania realizowane przez jednostki samorządowe, szkoły, organizacje pozarządowe i instytucje publiczne miały na celu upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony środowiska, w szczególności ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami, właściwej gospodarki odpadami, oszczędzania zasobów naturalnych oraz popularyzacji odnawialnych źródeł energii.

W latach 2023–2024 na terenie powiatu zrealizowano liczne inicjatywy o charakterze edukacyjnym i praktycznym, takie jak konkursy, warsztaty, akcje społeczne oraz wydarzenia plenerowe. Do najważniejszych przedsięwzięć należały m.in. konkursy „Piękna Zagroda”, „Chroń swoje płuca”, Razem działamy, czysto oddychamy!”-test o powietrzu oraz działania w ramach ogólnopolskich akcji „Sprzątanie świata”, „Planeta vs Plastik” czy „Na straży czystej Ziemi”. Organizowano także zajęcia i warsztaty ekologiczne w szkołach, terenowe lekcje przyrody, pikniki i festyny promujące ekologiczną przedsiębiorczość, takie jak „Ekozakątek – pracownia OZE w Szkole Podstawowej w Górsku” czy „Ekologicznie, nie tylko teoretycznie”.

Realizację zadań prowadziły m.in. Powiat Toruński, gminy Zławieś Wielka, Chełmża, Czernikowo, Lubicz i Łubianka, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Przysieku i Młnikowie oraz Nadleśnictwo Gniewkowo. Główne źródła finansowania stanowiły budżet powiatu, środki własne gmin oraz fundusze Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Łączne nakłady finansowe na działania edukacyjne przekroczyły 180 tys. zł, przy czym część inicjatyw realizowano bezkosztowo, w oparciu o pracę własną i wsparcie organizacyjne jednostek.

Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia zostały zrealizowane. Efektem ich wdrożenia było poszerzenie wiedzy ekologicznej wśród mieszkańców powiatu, w tym dzieci i młodzieży, oraz wzrost zaangażowania społeczności lokalnych w działania na rzecz ochrony środowiska. Inicjatywy te przyczyniły się do popularyzacji idei zrównoważonego rozwoju, promowania estetyki przestrzeni publicznej i dbałości o czystość środowiska naturalnego.

Prowadzone działania potwierdziły, że edukacja ekologiczna stanowi ważny element lokalnej polityki środowiskowej. Dzięki współpracy samorządów, instytucji, organizacji i mieszkańców możliwe było skuteczne kształtowanie postaw proekologicznych oraz rozwijanie odpowiedzialności za stan środowiska wśród społeczności powiatu toruńskiego.

4. Podsumowanie i wnioski końcowe

Niniejszy rozdział prezentuje syntetyczną ocenę stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego w latach 2023–2024, ze szczególnym uwzględnieniem trendów w stosunku do lat 2021–2022 oraz utrzymania celów obowiązujących do roku 2025. Podsumowanie bazuje na informacjach ankietowych od jednostek realizujących oraz na wskaźnikach statystycznych i wynikach monitoringu środowiska. Cele Programu pozostają bez zmian; poniżej wskazano postęp ich realizacji, kluczowe wnioski i rekomendacje wykonawcze.

4.1 Ochrona klimatu i jakość powietrza

W latach 2023–2024 na obszarze powiatu toruńskiego utrzymała się tendencja poprawy jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych. Średnie roczne stężenie pyłu PM₁₀ w 2023 r. wyniosło 21 µg/m³, a w 2024 r. 21 µg/m³, pozostając wyraźnie poniżej wartości dopuszczalnej (40 µg/m³). Analogicznie średnie roczne stężenia pyłu PM_{2,5} również mieściły się w granicach norm, co potwierdza pozytywny efekt dotychczasowych działań ograniczających emisję, w tym

termomodernizacji budynków, modernizacji źródeł ciepła i rosnącego udziału odnawialnych źródeł energii (OZE). Jednak pomimo korzystnych wyników w zakresie pyłów, nadal utrzymują się przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu (B(a)P) w pyłe PM₁₀, którego wartość średnioroczna w strefie kujawsko-pomorskiej, obejmującej powiat toruński, wyniosła 1 ng/m³, przy poziomie docelowym 1 ng/m³ określonym w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2024 r. poz. 870). Skutkuje to utrzymaniem klasyfikacji strefy w klasie C, co – zgodnie z art. 85 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647) – obliguje administrację do dalszego podejmowania działań naprawczych, zwłaszcza w zakresie ograniczania niskiej emisji z indywidualnych źródeł ciepła.

W analizowanym okresie zidentyfikowano wysoki poziom aktywności inwestycyjnej: uruchomiono ponad 4,4 tys. nowych instalacji fotowoltaicznych, co istotnie przyczyniło się do wzrostu udziału energii odnawialnej w miksie energetycznym powiatu. Wskaźniki monitorowania wskazują, że liczba instalacji OZE wzrosła z 17 w 2019 r. do 52 w 2024 r., a moc zainstalowana osiągnęła poziom 67,6 MW. Równocześnie w ramach działań drogowych zrealizowano szereg przebudów dróg wojewódzkich i powiatowych (m.in. DW 546, DW 551, DW 649), co poprawiło płynność ruchu i lokalnie ograniczyło emisje komunikacyjne. Należy również podkreślić spadek emisji z zakładów szczególnie uciążliwych – w 2024 r. emisja pyłowa wyniosła 40 t/rok, a gazowa 66,9 tys. t/rok, co stanowi istotny spadek względem wartości bazowych.

Pod kątem klasyfikacji strefy kujawsko-pomorskiej dla poszczególnych substancji, w latach 2023–2024 odnotowano klasę A dla SO₂, NO₂, CO, benzenu i PM_{2,5}, natomiast dla ozonu utrzymano klasę A1/D2 (poziom celu długoterminowego), a dla benzo(a)pirenu klasę C. Wyniki te potwierdzają, że głównym problemem środowiskowym w obszarze jakości powietrza wciąż pozostaje przekroczenie wartości docelowych dla B(a)P, wynikające z indywidualnego ogrzewania budynków paliwami stałymi.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że dotychczasowe działania termomodernizacyjne w sektorze publicznym zostały w znacznej mierze zakończone, a priorytet przesuwają się w stronę sektora prywatnego. Kluczowe znaczenie będzie miała wymiana indywidualnych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych, rozwój mikroinstalacji OZE na obiektach prywatnych oraz intensyfikacja działań edukacyjnych i kontrolnych w zakresie przeciwdziałania spalaniu paliw niskiej jakości. Istotnym elementem wsparcia pozostają programy krajowe i regionalne, takie jak „Czyste Powietrze”, które pozwalają mieszkańcom na skorzystanie z dotacji i preferencyjnych pożyczek. W perspektywie kolejnych lat kontynuacja inwestycji w infrastrukturę energetyczną i transportową, połączona z edukacją antysmogową oraz lokalnymi programami wymiany kotłów, będzie warunkiem osiągnięcia wartości docelowych dla benzo(a)pirenu oraz utrzymania pozytywnego trendu w zakresie pozostałych substancji zanieczyszczających powietrze.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Działania termomodernizacyjne w sektorze publicznym w znacznej mierze zostały zrealizowane w latach poprzednich;
- ✓ Priorytet przesuwają się w stronę wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, rozwoju OZE na obiektach prywatnych i dalszej edukacji antysmogowej;
- ✓ Inwestycje w układzie komunikacyjnym (przebudowy DW) przyczyniają się do poprawy płynności ruchu i ograniczenia emisji komunikacyjnych lokalnie.

4.2 Zagrożenia hałasem

Na terenie powiatu głównym źródłem hałasu pozostaje transport drogowy oraz wybrane instalacje przemysłowe. W 2023 r. odnotowano jedno przekroczenie norm w zakładzie przemysłowym (cukrownia Nordzucker S.A. w Chełmży), co wymaga dalszego monitorowania i ewentualnych działań naprawczych.

Zrealizowane inwestycje drogowe przyczyniły się do ograniczenia uciążliwości hałasowych i poprawy płynności ruchu.

Istotnym kierunkiem działań powinna pozostać integracja inwestycji transportowych z planowaniem przestrzennym, aby ograniczać lokalizację zabudowy mieszkaniowej w pobliżu źródeł hałasu.

Należy kontynuować monitoring klimatu akustycznego oraz wspierać rozwiązania ograniczające ruch samochodowy na terenach zabudowanych (np. transport publiczny, ruch pieszy i rowerowy).

Kluczowe wnioski:

- ✓ Zrealizowane inwestycje drogowe przyczyniły się do ograniczenia uciążliwości hałasowych i poprawy płynności ruchu;
- ✓ Istotnym kierunkiem działań powinna pozostać integracja inwestycji transportowych z planowaniem przestrzennym, aby ograniczać lokalizację zabudowy mieszkaniowej w pobliżu źródeł hałasu;
- ✓ Należy kontynuować monitoring klimatu akustycznego oraz wspierać rozwiązania ograniczające ruch samochodowy na terenach zabudowanych (np. transport publiczny, ruch pieszy i rowerowy).

4.3 Pola elektromagnetyczne

Monitoring PEM w latach 2023–2024 nie wskazał przekroczeń dopuszczalnych poziomów. Kontynuowano nadzór formalnoprawny i informacyjny. W latach 2023–2024 na obszarze powiatu toruńskiego monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r. poz. 2311). Wyniki pomiarów wskazują jednoznacznie, że na żadnym z badanych stanowisk nie odnotowano przekroczeń wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m. W 2023 r. pomiary przeprowadzone w Chełmży (ul. Adama Mickiewicza 14) wykazały wartość wskaźnika WMe = 0,04, natomiast w Obrowie (ul. Warszawska 27) WMe = 0,05, przy średnim natężeniu pola elektromagnetycznego w województwie wynoszącym 0,43 V/m. W 2024 r. pomiar w punkcie zlokalizowanym w Łubiance (ul. Samorządowa) wykazał wartość WMe = 0,05, a średnie natężenie PEM dla województwa kujawsko-pomorskiego wyniosło 0,44 V/m. Oznacza to, że lokalne wartości odpowiadały zaledwie około 1% dopuszczalnego poziomu, co świadczy o pełnej zgodności z obowiązującymi normami i braku zagrożeń dla zdrowia mieszkańców.

Równolegle odnotowano wzrost liczby lokalizacji nadajników elektromagnetycznych – przykładowo w gminie Chełmża liczba lokalizacji wzrosła z 6 w 2023 r. do 10 w 2024 r. (miasto) oraz z 8 do 18 (gmina wiejska), w gminie Lubicz z 18 do 23, natomiast w gminie Łysomice z 11 do 16. W całym powiecie w latach 2023–2024 Starosta Toruński przyjął 83 zgłoszeń dotyczących instalacji emitujących PEM, w tym 7 nowych oraz 76 aktualizujących lub zmieniających parametry instalacji, wszystkie związane ze stacjami bazowymi telefonii komórkowej. Fakt, że mimo rosnącej liczby

nadajników nie odnotowano przekroczeń norm PEM, potwierdza skuteczność obowiązujących mechanizmów kontrolnych i planistycznych, w tym uwzględniania zagrożeń PEM w dokumentach planowania przestrzennego oraz stałego nadzoru Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Podsumowując, analiza wskazuje, że utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych (cel wskazany w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego) nie jest zagrożone. Wartością dodaną jest fakt, że nawet przy rosnącej liczbie nadajników i rosnącym zapotrzebowaniu na infrastrukturę telekomunikacyjną, średnie wartości PEM utrzymują się na poziomie kilkunastokrotnie niższym od wartości granicznych. Kluczowym wyzwaniem pozostaje dalsza integracja polityki przestrzennej i inwestycyjnej z monitoringiem środowiskowym, tak aby rozwój infrastruktury cyfrowej odbywał się przy pełnej kontroli oddziaływań na środowisko i zdrowie mieszkańców, zgodnie z zasadą przeczności i zrównoważonego rozwoju.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Utrzymanie monitoringu i przejrzystej komunikacji wyników, ze szczególnym uwzględnieniem nowych inwestycji telekomunikacyjnych pomogły w stabilizacji sytuacji.

4.4 Gospodarowanie wodami

Wskaźniki dla JCWPd utrzymały klasyfikację „dobry”, co potwierdza stabilność stanu wód podziemnych. w JCWP powierzchniowych odnotowano liczne poprawy (z „zły” do „dobry”/„umiarkowany”), choć w pojedynczych przypadkach utrzymuje się stan „zły”. W latach 2023–2024 w powiecie toruńskim utrzymywała się stabilna sytuacja w zakresie gospodarowania wodami, przy jednoczesnym odnotowaniu wyraźnej poprawy stanu części jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Według danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w 2023 r. obowiązywało 106 pozwoleń wodnoprawnych, w tym dotyczących zarówno poboru wód podziemnych i powierzchniowych, jak i wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, natomiast w 2024 r. liczba ta wzrosła do 112 decyzji (34 obejmowały pobór wód, a pozostałe – odprowadzanie ścieków). Monitoring WIOŚ wskazuje, że w raportowanym okresie poprawił się stan ekologiczny wielu JCWP – np. Wisła od dopływu z Sierczowa do Wdy osiągnęła zmianę ze stanu złego na dobry, Kanał Zielona Struga – ze stanu złego na dobry, a Jordan i dopływ z Dobrzejewic poprawiły się z klasy „zły” do „umiarkowany”. Nadal jednak występowały odcinki wymagające działań naprawczych, m.in. Tażyna od Kanału Parchańskiego do ujścia utrzymała stan „zły”, a Fryba oraz Jordan oceniono jedynie jako umiarkowane.

Realizowane zadania inwestycyjne obejmowały zarówno działania infrastrukturalne, jak i systemowe. Gminy oraz zakłady wodociągowo-kanalizacyjne prowadziły stałe odprowadzanie ścieków wyłącznie do oczyszczalni spełniających podwyższone normy usuwania biogenów, co wynika z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 960). Równocześnie prowadzono działania zmierzające do ograniczania zanieczyszczeń obszarowych – w szczególności poprzez stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, budowę płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę i gnojowicę. Na terenie powiatu prowadzono również racjonalną gospodarkę rybacką, ograniczającą procesy eutrofizacji, a także modernizację systemów przeciwpowodziowych. W 2024 r. zakończono budowę nowej Stacji Uzdatniania Wody w Przecznie (gmina Łubianka), obejmującą m.in. nową studnię głębinową, procesy filtracji i dezynfekcji oraz zbiornik retencyjny, co pozwoliło zapewnić mieszkańcom wodę pitną spełniającą wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294 ze zm.).

Wyniki wskaźników monitorowania wykazały, że w latach 2023–2024 dla większości JCWP i JCWPd utrzymano lub osiągnięto dobry stan chemiczny i ilościowy, a tam, gdzie w 2019 r. odnotowano stan „zły”, nastąpiła poprawa – w wielu przypadkach aż do poziomu „dobry”. Spośród 30 analizowanych cieków i zbiorników aż kilkanaście poprawiło swoją ocenę, co potwierdza skuteczność działań podejmowanych w zakresie redukcji ładunku zanieczyszczeń i poprawy retencji.

Podsumowując, w raportowanym okresie gospodarka wodna powiatu toruńskiego funkcjonowała zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i polityką wodną państwa, a działania podejmowane przez gminy, PGW Wody Polskie oraz inne jednostki przyczyniły się do wyraźnej poprawy jakości wód powierzchniowych. W perspektywie kolejnych lat kluczowe będzie utrzymanie efektów inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, kontynuacja działań ograniczających zanieczyszczenia obszarowe oraz dalsze inwestycje w systemy retencji i zabezpieczeń przeciwpowodziowych, tak aby do 2025 r. osiągnąć zakładane w Programie Ochrony Środowiska cele w postaci trwałego zapewnienia dobrego stanu chemicznego i ekologicznego wód.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Zrealizowano większość zadań z zakresu gospodarki wodnej (monitoring, regulacja cieków, urządzenia przeciwpowodziowe, retencja).
- ✓ Ryzyko powodziowe jest zarządzane zgodnie z planami na obszarach dorzeczy.

4.5 Gospodarka wodno-ściekowa

W latach 2023–2024 realizowano inwestycje w zakresie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, SUW, kanalizacji deszczowej z podczyszczaniem oraz działania administracyjne. W latach 2023–2024 gospodarka wodno-ściekowa w powiecie toruńskim rozwijała się w sposób zrównoważony, z naciskiem na dalszą rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Według danych gmin i przedsiębiorstw komunalnych, długość sieci wodociągowej zwiększyła się z 1 508,4 km w 2022 r. do 1 522,7 km w 2024 r., a liczba przyłączy wodociągowych wzrosła z 32 371 do 33 254. Równocześnie długość sieci kanalizacyjnej osiągnęła 787,6 km w 2024 r., co oznacza wzrost o 2,3% w porównaniu z 2022 r. Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej w 2024 r. wyniosła ok. 102 tys. osób, co odpowiada ponad 77% ogółu ludności powiatu, przy czym w gminach wiejskich wskaźnik ten pozostaje niższy niż w mieście Toruń, co pokazuje konieczność dalszej rozbudowy sieci na terenach o rozproszonej zabudowie.

W raportowanym okresie wszystkie oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu funkcjonowały zgodnie z wymogami art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 960) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311). Oczyszczalnie w Lubiczu, Chełmży i Obrowie prowadziły oczyszczanie ścieków w technologii biologiczno-mechanicznej, z podwyższonym usuwaniem związków biogennych (N, P), co ograniczyło ładunek zanieczyszczeń wprowadzanych do odbiorników. Łączna ilość oczyszczonych ścieków w 2024 r. wyniosła ok. 5,2 mln m³, z czego ponad 98% spełniało wymagania pozwolenia wodnoprawnego, co oznacza pełną zgodność z obowiązującymi standardami jakości.

W analizowanym okresie prowadzono również liczne inwestycje wspierane środkami krajowymi i unijnymi – m.in. w gminie Obrowo zrealizowano rozbudowę oczyszczalni ścieków o dodatkowe 450 m³/dobę przepustowości, natomiast w gminie Łubianka zakończono budowę nowej sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Pigża i Bierzgłowo. Działania te znacząco poprawiły

stopień skanalizowania gmin oraz zmniejszyły ryzyko niekontrolowanego zrzutu ścieków bytowych do środowiska. Warto wskazać, że w miejscach, gdzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna ekonomicznie, stosowane są rozwiązania indywidualne w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków – w 2024 r. ich liczba w powiecie wynosiła ponad 2 200 sztuk, co stanowi istotny element uzupełniający system gospodarki ściekowej.

Podsumowując, gospodarka wodno-ściekowa w powiecie toruńskim w latach 2023–2024 funkcjonowała zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz wymogami prawa krajowego i unijnego. Stopień skanalizowania ludności powiatu sukcesywnie wzrasta, a parametry oczyszczania ścieków spełniają wymagania pozwolenia wodnoprawnego oraz dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. Kluczowe wyzwania na najbliższe lata obejmują dalszą rozbudowę kanalizacji na obszarach wiejskich, zwiększenie liczby przydomowych oczyszczalni w miejscach o rozproszonej zabudowie, modernizację istniejących oczyszczalni ścieków w celu poprawy efektywności energetycznej oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (m.in. zagospodarowanie osadów ściekowych).

Kluczowe wnioski:

- ✓ Wzrost długości sieci i rozwój oczyszczania ścieków wspierają cele programu oraz ochronę JCWP.

4.6 Zasoby geologiczne

Powiat toruński posiada zidentyfikowane i udokumentowane złoża kopalin pospolitych, głównie kruszywa naturalnego (piaski i żwiry), oraz surowców ilastych wykorzystywanych w przemyśle ceramicznym. Zasoby te mają znaczenie gospodarcze, ale wymagają prowadzenia eksploatacji w sposób zrównoważony i z poszanowaniem środowiska. W latach 2023–2024 gospodarowanie zasobami geologicznymi w powiecie toruńskim odbywało się zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 190 ze zm.) oraz aktów wykonawczych. Na obszarze powiatu występują przede wszystkim złoża kruszyw naturalnych (piasków i żwirów) oraz surowców ilastych do produkcji ceramiki budowlanej, zlokalizowane głównie w gminach Lubicz Łysomice i Chełmża. W 2023 roku łączne wydobycie piasków i żwirów wyniosło 1 204 tys. ton, natomiast w 2024 roku spadło do 825 tys. ton, co oznacza obniżenie o około 26%. Na taki spadek mogły mieć wpływ m.in. wyczerpywanie się części złóż, wstrzymanie eksploatacji, mniejsze zapotrzebowanie rynkowe czy zmiany w strukturze aktywnych złóż. Jednocześnie wzrosła liczba zarejestrowanych złóż – z 120 w 2019 roku do 153 w 2024 roku, co świadczy o kontynuowanych pracach dokumentacyjnych i rozpoznawczych, ukierunkowanych na zabezpieczenie dostępu do surowców w przyszłości.

Pod kątem wpływu działalności wydobywczej na środowisko należy wskazać, że emisje pyłów i hałasu związane z pracą kopalń odkrywkowych były ograniczone do zasięgu lokalnego i monitorowane w ramach okresowych kontroli. W 2024 r. nie odnotowano przekroczeń standardów jakości środowiska w otoczeniu zakładów górniczych. Rekultywacja prowadzona na bieżąco pozwala na ograniczenie negatywnych oddziaływań, a część terenów poeksploatacyjnych została już przeznaczona pod zbiorniki wodne pełniące funkcje retencyjne i rekreacyjne.

Podsumowując, gospodarka zasobami geologicznymi w powiecie toruńskim w latach 2023–2024 była prowadzona zgodnie z wymogami prawa, a eksploatacja kruszyw i surowców ilastych odbywała się w sposób racjonalny i kontrolowany. Kluczowym wyzwaniem na przyszłość pozostaje zabezpieczenie udokumentowanych złóż przed trwałą zabudową, kontynuacja działań

rekultywacyjnych oraz rozwój kierunków zagospodarowania terenów poeksploatacyjnych, z uwzględnieniem funkcji przyrodniczych i rekreacyjnych. Jednocześnie ważnym aspektem będzie dalsze dostosowywanie gospodarki surowcowej do zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, co może w przyszłości ograniczyć presję na eksploatację kopalin pierwotnych.

Kluczowe wnioski:

- ✓ W latach 2023–2024 działalność wydobywcza prowadzona była w ograniczonym zakresie, a eksploatacja złóż odbywała się w ramach obowiązujących koncesji. Nie odnotowano przypadków naruszeń zasad eksploatacji ani poważniejszych konfliktów środowiskowych związanych z wydobywaniem.
- ✓ Kluczowym zagrożeniem pozostaje możliwość degradacji krajobrazu i gleb w wyniku prowadzenia prac górniczych. Istotne znaczenie mają zatem działania rekultywacyjne – przywracanie terenów poeksploatacyjnych do użytkowania rolniczego, leśnego bądź przyrodniczego.
- ✓ Rekomenduje się dalsze wspieranie rekultywacji wyrobisk, promowanie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ wydobywania na wody podziemne oraz zapewnienie spójności planowania przestrzennego z lokalizacją złóż.
- ✓ Wnioskiem strategicznym jest utrzymanie racjonalnej gospodarki złożami poprzez ich ochronę przed trwałym wyłączeniem z użytkowania (np. w wyniku zabudowy), a także rozwój narzędzi monitoringu, które umożliwią bieżącą ocenę skali eksploatacji i skutków środowiskowych.

4.7 Gleby

Gleby w powiecie toruńskim charakteryzują się przeciętną jakością. Analizy chemiczne gleb ornych w skali kraju wskazują na ich stopniową regenerację. Równocześnie zauważalny jest trend spadkowy w zakresie zanieczyszczeń dostających się do gleby wraz z opadami, co wiąże się bezpośrednio z poprawą stanu atmosfery. Działania podejmowane w ramach tego obszaru interwencji są realizowane zgodnie z przyjętym planem.

Podsumowując, w latach 2023–2024 gleby powiatu toruńskiego zachowały odpowiednią wartość produkcyjną i nie wykazują istotnych zagrożeń chemicznych. Kluczowymi wyzwaniami w perspektywie najbliższych lat pozostaje ograniczenie zakwaszenia poprzez systematyczne wapnowanie, przeciwdziałanie erozji, a także ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych przed trwałym wyłączeniem z produkcji rolnej. Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, obowiązek ten spoczywa zarówno na organach administracji samorządowej, jak i na właścicielach gruntów, a jego realizacja będzie decydująca dla zachowania potencjału rolniczego powiatu.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Niezmienna stabilna dobra sytuacja działu.

4.8 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu

System gospodarki odpadami funkcjonował stabilnie. Pomimo funkcjonowania lokalnych systemów gospodarki odpadami oraz wprowadzenia bardziej rygorystycznych przepisów dotyczących selektywnej zbiórki, gminy nadal napotykają trudności związane z jakością materiałów odzyskiwanych z odpadów komunalnych. W latach 2023–2024 system gospodarowania odpadami komunalnymi w powiecie toruńskim funkcjonował zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 733 ze zm.).

Struktura zagospodarowania odpadów ulega systematycznej poprawie. W analizowanym okresie gminy kontynuowały działania wspierające segregację u źródła, obejmujące m. in. pięciofrakcyjny system zbiórki (papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło, bioodpady, odpady zmieszane).

Podsumowując, gospodarka odpadami w powiecie toruńskim w latach 2023–2024 realizowana była zgodnie z wymogami prawa krajowego i unijnego. Kluczowym wyzwaniem na kolejne lata będzie dalsze podnoszenie poziomów recyklingu (55% do 2025 r., zgodnie z dyrektywą UE), intensyfikacja działań edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz rozwój systemów ponownego użycia i odzysku materiałowego, aby stopniowo ograniczać udział odpadów kierowanych na składowiska do minimum.

Postęp w usuwaniu wyrobów zawierających azbest jest widoczny, lecz wymaga kontynuacji do pełnego osiągnięcia celów.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Nadzór nad nielegalnym porzucaniem odpadów utrzymano na poziomie adekwatnym do zagrożeń.

4.9 Zasoby przyrodnicze

Utrzymano i rozwijano działania na rzecz ochrony bioróżnorodności (prace pielęgnacyjne, nasadzenia, edukacja, przeciwdziałanie presjom).

Według danych GUS, w 2024 r. powierzchnia lasów w powiecie wynosiła 42 523,76 ha, co stanowi około 21,05% powierzchni powiatu, przy czym dominującym gatunkiem pozostaje sosna zwyczajna..

Istotnym elementem zasobów przyrodniczych powiatu pozostają wody powierzchniowe – Wisła, Drwęca, Fryba, Struga Toruńska i liczne jeziora polodowcowe, w tym Jezioro Chełmżyńskie o powierzchni 271 ha. W latach 2023–2024 prowadzono regularny monitoring jakości wód, a wyniki wskazały poprawę stanu ekologicznego części cieków i jezior (np. Fryba – ze stanu złego do umiarkowanego), choć problemem pozostają lokalne zanieczyszczenia biogenami związane z rolnictwem i turystyką.

Cennym zasobem są również użytki rolne wysokiej jakości – gleby klas I–III stanowią ponad 40% powierzchni gruntów ornych powiatu, co sprawia, że region należy do najbardziej produktywnych rolniczo w województwie. W tym kontekście istotnym wyzwaniem jest równoważenie intensywnej

produkcji rolnej z potrzebami ochrony środowiska, m.in. poprzez stosowanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych i ograniczanie wpływu zanieczyszczeń obszarowych.

Podsumowując, zasoby przyrodnicze powiatu toruńskiego pozostają w stosunkowo dobrym stanie, a duży udział obszarów chronionych oraz stabilny wskaźnik lesistości stanowią solidną podstawę dla zachowania bioróżnorodności. Kluczowe wyzwania na kolejne lata obejmują: ochronę gleb wysokiej klasy przed presją urbanizacyjną, dalsze wzmacnianie korytarzy ekologicznych, przeciwdziałanie eutrofizacji wód powierzchniowych oraz rozwój działań edukacyjnych w zakresie roli przyrody w adaptacji do zmian klimatu. Realizacja tych celów będzie zgodna z zasadami określonymi w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.) oraz z unijną Strategią Bioróżnorodności 2030.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Powierzchnia lasów wzrosła do ponad 42 tys. ha, przy zachowaniu wskaźnika lesistości na stabilnym poziomie (33,7%) .
- ✓ Przyjęte i zatwierdzone uproszczone plany urządzenia lasów dla gmin powiatu wspierają zrównoważoną gospodarkę leśną oraz ochronę zasobów przyrodniczych.
- ✓ Wnioskiem strategicznym jest utrzymanie i rozszerzanie działań zwiększających bioróżnorodność, szczególnie poprzez wspieranie lasów mieszanych i odtwarzanie siedlisk.

4.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Na obszarze Powiatu Toruńskiego zlokalizowany jest zakład o dużym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych tj. PERN S.A. Baza Paliw nr 11 przy ul. Łukasiewicza 1 w Zamku Bierzgłowskim. Zakład podlega systematycznym kontrolom prowadzonym przez przedstawicieli Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. W roku 2024 odnotowano 2 zdarzenia w zakładach ZDR. Z danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu wynika, że nastąpił spadek ogólnej liczby interwencji o 9,8%, w tym: spadek ilości pożarów o 10,2 %, spadek ilości miejscowych zagrożeń o 12,4 %, lecz nastąpił wzrost ilości alarmów fałszywych o 4 %.

Podsumowując, w latach 2023–2024 zagrożenie poważnymi awariami w powiecie toruńskim było niskie i pozostaje pod pełną kontrolą właściwych organów. W kolejnych latach kluczowe będzie utrzymanie standardów prewencji, dalsze podnoszenie kompetencji kadry zakładów o zwiększonym ryzyku oraz rozwój systemów wczesnego ostrzegania i monitoringu substancji niebezpiecznych, w tym w transporcie. Takie działania zapewnią zgodność z obowiązującymi regulacjami prawnymi i zwiększą odporność powiatu na potencjalne skutki awarii przemysłowych.

Kluczowe wnioski:

- ✓ Brak zakładów ZZR;
- ✓ Wzrost liczby zdarzeń w zakładach ZDR;
- ✓ Wskaźniki dla pożarów lasów uległy poprawie (mniejsza ilość/ powierzchnia pożarów lasów w RDLP w Toruniu) .

4.11 Edukacja ekologiczna

Samorząd powiatowy i partnerzy kontynuowali inicjatywy edukacyjne (konkursy, pikniki, festyny, kampanie), z ukierunkowaniem na jakość powietrza i gospodarkę odpadami. Działania te wspierają trwałość efektów środowiskowych, budując świadome postawy mieszkańców.

Kluczowe wyzwania na przyszłość obejmują dalsze wzmacnianie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gmin wiejskich, intensyfikację działań związanych z adaptacją do zmian klimatu oraz rozwój nowoczesnych form edukacji, w tym wykorzystania narzędzi cyfrowych i mediów społecznościowych w kampaniach ekologicznych. Realizacja tych działań przyczyni się do zwiększenia poziomu świadomości ekologicznej społeczności lokalnej i ułatwi wdrażanie polityk środowiskowych na poziomie lokalnym.

Kluczowe wnioski:

- ✓ W okresie raportowania realizowano projekty promujące odnawialne źródła energii, ochronę wód, segregację odpadów oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych wśród dzieci i młodzieży;
- ✓ Coraz większą rolę odgrywa wykorzystanie nowoczesnych narzędzi komunikacji (media społecznościowe, aplikacje edukacyjne) oraz lokalne kampanie społeczne;
- ✓ Zaleca się wzmocnienie działań edukacyjnych skierowanych do dorosłych mieszkańców i rolników, szczególnie w zakresie ochrony gleb, przeciwdziałania hałasowi i adaptacji do zmian klimatu.

5. Konkluzje horyzontalne i zgodność z celami do 2025 r.

- I. Realizacja Programu w latach 2023–2024 przebiega zgodnie z celami – większość kierunków interwencji jest w toku lub została zrealizowana;
- II. Zidentyfikowane luki dotyczą głównie: (I) redukcji niskiej emisji (B(a)P – klasa C), (II) domknięcia sieci kanalizacyjnych i kontroli na obszarach nieskanalizowanych, (III) dalszej redukcji presji rolniczych i komunalnych na JCWP, (IV) pełnej eliminacji wyrobów azbestowych;
- III. Osiągnięcie celów do 2025 r. jest bardzo realne, pod warunkiem utrzymania intensywności działań i finansowania.

6. Spis tabel

Tabela 1 Obszary interwencji wraz z celami i kierunkami interwencji w Programie ochrony środowiska dla powiatu toruńskiego na lata 2021-2025	8
Tabela 2 Normowane stężenia zanieczyszczeń powietrza, ze stanowiska pomiarowego w m. Kniczynka. Roczna ocena jakości powietrza w woj. Kujawsko - Pomorskiem za rok 2023 i 2024, GIOŚ WMS w Bydgoszczy	10
Tabela 3 Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia na potrzeby oceny za 2023 r. oraz 2024 r.....	11
Tabela 4 Realizacja zadań własnych z zakresy ochrona klimatu i jakość powietrza	12
Tabela 5 Wskaźniki monitorowania zadań z działu ochrona klimatu i jakość powietrza	16
Tabela 6 Realizacja zadań własnych z zakresy zagrożenia hałasem.....	22
Tabela 7 Wskaźniki monitorowania zadań z działu zagrożenia hałasem.....	30
Tabela 8 Liczba lokalizacji nadajników elektromagnetycznych	33
Tabela 9 Realizacja zadań własnych z zakresy pola elektromagnetyczne	34
Tabela 10 Wskaźniki monitorowania zadań z działu pola elektromagnetyczne	35
Tabela 11 Realizacja zadań własnych z zakresy gospodarowanie wodami	37
Tabela 12 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gospodarowanie wodami	39
Tabela 13 Realizacja zadań własnych z zakresy gospodarka wodno-ściekowa.....	42
Tabela 14 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gospodarka wodno-ściekowa.....	45
Tabela 15 Wielkość wydobycia piasków i żwirów na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023 oraz 2024	47
Tabela 16 Rodzaje zarejestrowanych nieprawidłowości.....	48
Tabela 17 Podsumowanie informacji o wyrobiskach wymagających podjęcia działań interwencyjnych	49
Tabela 18 Realizacja zadań własnych z zakresy zasoby geologiczne.....	50
Tabela 19 Wskaźniki monitorowania zadań z działu zasoby geologiczne.....	51
Tabela 20 Zestawienie odczynu gleb na terenie powiatu toruńskiego w roku 2023	54
Tabela 21 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy na terenie powiatu toruńskiego w roku 2023	54
Tabela 22 Zestawienie odczynu gleb na terenie powiatu toruńskiego w roku 2024	55
Tabela 23 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy na terenie powiatu toruńskiego w roku 2024	55
Tabela 24 Działania prowadzone przez KPODR skierowane do rolników powiatu toruńskiego	56
Tabela 25 Ochrona gruntów rolnych w na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023-2024	59

Tabela 26 Ochrona gruntów rolnych w na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023-2024 Grunty podlegające rekultywacji i zagospodarowaniu.....	59
Tabela 27 Ochrona gruntów rolnych w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego w latach 2023-2024	60
Tabela 28 Realizacja zadań własnych z zakresu gleb	61
Tabela 29 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gleby	62
Tabela 30 Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu toruńskiego w latach 2023-2024	63
Tabela 31 Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów.....	64
Tabela 32 Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu toruńskiego w latach 2023-2024	65
Tabela 33 Ilość zebranych odpadów niesegregowanych, segregowanych oraz masa wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2023-2024	65
Tabela 34 Ilość podmiotów wpisanych do bazy BDO prowadzących działalność na terenie powiatu toruńskiego – stan na dzień 19.08.2025 r	67
Tabela 35 Inwentaryzacja azbestu na terenie gmin powiatu toruńskiego- stan na 19.08.2025 r.....	68
Tabela 36 Dzikie wysypiska	70
Tabela 37 Realizacja zadań własnych z zakresu gospodarki odpadami.....	71
Tabela 38 Wskaźniki monitorowania zadań z działu gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.....	73
Tabela 39 Realizacja zadań z działu zasoby przyrodnicze.....	78
Tabela 40 Wskaźniki monitorowania zadań z działu formy ochrony przyrody	79
Tabela 41 Realizacja zadań własnych z zakresu poważnych awarii i zagrożeń naturalnych	83
Tabela 42 Wskaźniki monitorowania zadań z działu zagrożenia poważnymi awariami	85
Tabela 43 Realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej	87